

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Ember a Sarkon.

A jéghegyek fölött tisztaszemű, bátor, lelkes, igaz emberek kémlelik a láthatárt... embertársukat keresik, akiket meg akarnak menteni a mártírsorstól. És talán ugyanabban az órában, amikor Maddalena őrnagy megtalálta Nobile tábornokot és mint égből a mamát, repülőgépiéről ejtőernyőkön ledobta neki az életet jelentő segélyadagokat, talán ugyanabban az órában, amikor a francia Guibaud pilóta Amundsennel együtt eltűnt Nobile utáni felderítő útjában, ugyanebben az órában vérben-forgó szemű emberek rohantak egymásra a belgrádi szkupstinában, öt revolverlövés dördült el és öt ember holtan, vagy félholtan terült el a parlament padsorai között. Milyen örvénylő végletei az emberi nem megnyilatkozásainak! A föld északi polusán haláltmegvető bátorsággal küzd az ember az elemek háborgása ellen és hőiesen siet ember ember-testvérei segítségére, a Balkán szenvedélyektől fűtött atmoszférájában pedig eltorzult arcú lövöldöző egy ember embertársaiba a halálhozó golyókat. Ugye nem nehéz a felelet, hogy melyik az igazi Ember?

A belgrádi parlament egészségtelen atmoszférája, amelyből a borzalmas gyilkosság kirobbant, nem egyedülálló jelenség Európában. Mindenfelé pattanásig feszült elégedetlenségek, véres igazságtalanságok, osztály és népi elnyomás, a küzdő politikai pártok féktelen önzése és szemérmetlen tulkapásai teszik bizonytalanná és elviselhetetlenné a helyzetet. Ahol a hatalom mindig megelőzi a jogot, nem is szabad tulságosan csodálkozni azon, ha ilyen merényletek hírére hozza a rádió. Az európai, különösen a középeurópai parlamentek ugynevezett viharos ülésein mintha üvöltő fenevadak néznének farkasszemet egymással. És mindezt a hatalomért, amelyet száz élet közül kilencvenkilencben nem az állam és nem a köz, hanem a legszenvedélyesebb magánérdekek, vagy pártérdekek javára aknáznak ki. Az emberiség primitív, vad ösztönei tombolják ki magukat a gyűlölködésben, a brutális közelharcban, amelyet egymás ellen vívnak.

Ime egészen más anyagból gyurt ember küzdene az északi sarkon, egészen más célokért és indokokból. A tudománynak és az emberi szolidaritásnak egy másik világban élő hősei ezek, akik a huszadik század csodálatos technikai vívmányait, a rádiót és a repülőgépet már nemcsak egymás öldöklésére használják fel, hanem kezdik felismerni azok igazi rendeltetését, amely nem lehet más, mint az emberi tudás kiszélesítése, az élet megkönnyítése és boldogabbá tétele. Milyen felemelő érzés volt ezekben a hetekben tudni, hogy Nobile távol minden emberi lélettől, még sincs elzárva érző és aggódó társaitól, hanem a rádió csodálatos hullámai összekötik az egész világgal (kivéve — sajnos — Romániát, mert nálunk még mindig tilos a rádió). Milyen jó volt látni az áldozatkészségnek és együttérzésnek azt a megnyilatkozását, amellyel Emberek a veszélyben forgók segítségére ciettek. Belgrád és az északi sark két ellentétes polusa az emberi tulajdonságok végtelen skálájának. És milyen messze van a belgrádi gyilkos az északsarki hőrozsoktól! Ott az Ember küzd mártírok elszántságával az Emberért, itt az elvadult ember vérfürdővel szentségteleníti meg az ember elnevezést.

A kisantant konferenciájának eredménye.

Csak egyetlen közös érdek fűzi össze az utódállamokat: a Magyarország elleni védekezés. Egymás belügyei iránt legteljesebb a közömbösség. — Titulescu: „Romániának léteérdeke a kisebbségi kérdés kedvező megoldása.” — Jugoszlávia nem ratifikálja a nettunoi egyezményt.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának telefonjelentése.) A kisantant-konferencia ma befejeződött. A külügyminiszterek hazautaztak és most a politikai körök élénken vitatják azokat a határozatokat, amelyeket a külügyminiszterek tanácskozása eredményezett. Jól informált körök véleménye szerint a bucaresti-i kisantantkonferencia eddigi eredményei a következőkben foglalhatók össze:

A kisantant elfogadta a békejavaslatot.

1. Az orosz kérdésben a kisantant a legteljesebb érdektelenségét nyilvánította, vagyis Jugoszláviára és Romániára nézve teljesen közömbös, vajjon Csehszlovákia milyen álláspontot foglal el Oroszország elismerése, vagy el nem ismerése dolgában.

2. A kisantant behatóan foglalkozott az ausztriai Anschluss-politikával és ebben konkrét határozatot is hozott, amely odairányul, hogy a kisantant erőteljesen fellép mindenemű csatlakozási mozgalommal szemben és azt minden rendelkezésre álló eszközzel megakadályozni igyekszik.

3. Az olasz kérdésben a kisantant valószínűnek tartja, hogy Mussolini épen a belgrádi események következtében meghosszabbítja a nettunoi egyezmény ratifikálására adott határidőt, épen ezért ebben a kérdésben a kisantant nem is foglalt el konkrét álláspontot. Annál is inkább, mert maga Marinkovics külügyminiszter is a ratifikálás mellett nyilatkozott.

4. A kisantant-konferencia legfontosabb problémája a magyar-kérdés volt és a tegnap kiadott kommuniké is azt bizonyítja, hogy a legteljesebb elszántsággal és elhatározással nyilatkoztak a kisantant-államok a békeszerződések fenntartása mellett és közös propagandát határoztak el a magyar békerevizión törekvésekkel szemben. Ezzel kapcsolatban beavaltott körökben határozottan beszéltek, hogy a tegnap publikált meglehetősen erőshangu nyilatkozat sokkal élesebbnek készült és olyan is lett volna, ha Titulescu nem enyhíti nagymértékben a kommuniké tónusát.

5. A bucaresti-i kisantant-konferencia tárgysorozata újabb felkerült a gazdasági kisantant problémája is, amelyet Benes propagál. A legutóbbi értekezleten már elhangzott Benes részéről ez az indítvány s most újból felszínre került. Románia és Jugoszlávia azonban nem tulságosan lelkesednek Csehszlovákia eme tervéért és csupán udvariassági aktusként vehető az a tény, hogy a bucaresti-i konferencián újból tárgyalás alá került a Benes-féle terv, anélkül, azonban, hogy ez irányban bármilyen konkrétum is bekövetkezett volna.

6. A Kellog-féle háboruellenes paktumhoz a kisantant teljes mértékben hozzájárul. Ezzel leszögezték magukat a kisantant-államok a béke mellé, mivel többé agresszív fellépést nem tanusíthatnak.

Negatív eredménnyel zárult a konferencia.

A kisantant-konferencián történtek általános rezüméje az, hogy a szövetséges államok

helyzete teljesen ugyanaz, mint volt tavaly és tavalyelőtt. Egyetlen közös érdek, amely őket egymáshoz fűzi: a Magyarország elleni magatartás, ellenben a többi összes közös tervek negatív eredménnyel jártak. Nagyon is észrevehető minden egyes állammal a legteljesebb érdektelenség a szomszédos államok belső problémáival szemben. Így az olasz-jugoszláv viszony tekintetében Románia meglehetősen neutrális álláspontot foglalt el Jugoszláviával szemben. Ugyanez a helyzet a jugoszláv állam összes törekvéseinél is, ahol viszont Csehszlovákia mutat teljes érdektelenséget. Csehszlovákia el akarja ismerni Oroszországot, ezzel szemben Jugoszlávia és Románia a legteljesebb közömbösséggel viseltetnek e kérdés megoldása iránt. Egyetlen közös nevezője van a kisantantnak és ez a Magyarország elleni egységes állásfoglalás.

Tegnap este különben a külügyminiszteriumban újabb bankett volt, amelyen az ellenzéki politikusok közül Iorga, Garoflid, Mitileneu, sőt a nemzeti-parasztpárti Cantacuzino, volt miniszter is résztvettek. Elénk feltűnést keltett Titulescunak a bankett előtt a Radornak tett kijelentése, amely szerint a külügyminiszter leszögezte, hogy a tegnap esti kommuniké nem egyszerű hír a lapok részére, hanem kategorikus elhatározása három kormányának, amelyek megállapították közös politikájukat.

Titulescu a kisebbségek barátja.

Egyes lapok viszont arról számolnak be, hogy Titulescu külügyminiszter a konferencia után az egyik bucaresti-i lap munkatársának arra a kérdésére, hogy mi igaz abból a hírből, hogy a kisantant konferenciája a kisebbségi kérdéssel foglalkozott, amely tekintetben az utódállamok egyöntetűen akarnak eljárni, a külügyminiszter kijelentette, hogy a kisebbségek jogai a békeszerződésben vannak meghatározva és a kisebbségek a Népszövetség védelme alatt állnak. Mi most a nagy többség, vagyis egész Románia érdekeiről tárgyaltunk. — folytatta Titulescu — tehát közvetve a kisebbségek érdekeiről is. Ne higgyék azonban, hogy én a kisebbségi kérdés és annak megoldását közvetlenül fogom fel. Nem pusztán szó, amikor azt mondom, hogy Romániának fontos, ugy szólván léteérdeke, hogy a kisebbségi kérdés az egész ország meglegedésére legyen megoldva. Ismétlem, mindannyiunk fontos érdeke, hogy ebben az országban meglegedés uralkodjék mindenfelé. Megmonhatja, hogy ebben az országban nincs őszintébb barátja a kisebbségeknek, mint én és velem együtt mindannyian, akik az ország jólétének biztosítására törekszünk.

A kisantant konferenciájáról kiszivárgott hírek szerint egyébként Benes főleg a gazdasági egység tervét szorgalmazta. Marinkovics viszont a nettunoi szerződés ratifikálásáról nyilatkozott. A jugoszláv külügyminiszter intim körben állítólag kijelentette volna, hogy a belgrádi parlament legutóbbi eseménye óta nem látszik valószínűnek, hogy Jugoszlávia a közel jövőben ratifikálná a nettunoi egyez-

ményt. Ez a kijelentés annál nagyobb súllyal bír, mert Titulescu Olaszországgal szemben állítólag vállalta, hogy belgrádi vezető köröket rábírja a nettunói szerződés mielőbbi ratifikálására, amely egyezmény enyhítene a feszültséget Olaszország és Jugoszlávia között.

A konferencia záró-kommunikéje.

Bucuresti tudósítónk késő esti telefonjelentése szerint a kisantant konferenciájának utolsó ülése, amelyen Bratianu Vintila is részt vett, este nyolc órakor végződött. Utasítást Titulescu a sajtó képviselői előtt felolvasta a következő kommuniké:

A kisantant külügyminiszterei a három állam gazdasági kapcsolatainak kimélyítése céljából delegációt küldenek ki. A nemzetközi helyzetről folytatott vitában megállapították, hogy számos ízben a nemzetközi helyzet súlyos pillanataiban a kisantant hatásosan közreműködött az európai béke megőrzésében, mint a konszolidáció legjelentősebb faktora. A kisantant politikája lehetővé tette, hogy megszilárdítsák a baráti kapcsolatokat Fran-

ciaországgal, Angliával és Lengyelországgal. Összinté barátság hatja át a kisantantot Olaszország irányában is, amelynek világpolitikai jelentősége egyre emelkedett az elmúlt évben. Egyenes vonalban fejlődik a kisantant viszonya Németországhoz is, áthatva a barátságos együttműködés szellemétől. Sohasem szűnt meg a legbarátságosabb lenni a kisantant viszonya Ausztriához sem, amellyel szintén együtt kíván működni a közös érdekért. Élénk örömmel üdvözlö az Egyesült Államok békejavaslatát, amelynek őszinte sikert kívánnak. A három állam külügyminiszterei elhatározták, hogy figyelemmel kísérik azokat a törekvéseket, amelyek a békét megzavarni akarják, anélkül azonban, hogy bárkivel szemben ellenséges érülettel viseltetnének és készen állanak a gazdasági, és kulturális együttműködésre minden egyes nemzettel. A kisantant tíz éves fennállása fényesen igazolta ezt a politikát, amely a három állam érdekeit egy pillanatra sem hanyagolta el. Ez a politika csak erősödni fog a jövőben és feljogosít arra a reményre, hogy hatása eredményes lesz.

Ma este 10 órakor

holnap 4, 6 és 10 órakor

UJARADI MOZGÓBAN

Nagy parádé

Lognagobb háborus kép.

Fanamet-film. Főszerepben: John Gilbert és Renée Adoree.
Kedvező idő esetén a Tündérkertben.

Megkapják az államsegélyt a felekezeti iskolák

A miniszterközi értekezleten Duca és Anghelescu a kisebbségi sérelmek orvoslását ígérték. — Valamennyi iskolának visszaadják a nyilvánossági jogot.

— Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának táviratai. —

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójától.) Tegnap miniszterközi konferencia volt Bratianu Vintila elnökletével, melyen a kisebbségi iskolák ügyével foglalkoztak. Anghelescu közoktatásügyi miniszter ismertette a jelenlegi helyzetet és elmondotta, hogy a kisebbségi iskolák legnagyobb részének a Consiliul Permanent visszaadta a nyilvánossági jogot. Duca belügyminiszter hangsúlyozta, hogy a kisebbségi egyházak és a magyarság iskolai sérelmeit alaposan meg kell vizsgálni és azokat úgy kell elintézni, hogy a kisebbségekben megnyugvást keltsen. Anghelescu újabb felszólalásában szintén ezt az elvet vallotta és ő is azt ajánlotta, hogy a kisebbségi iskoláknak nemcsak a nyilvánossági jogot kell visszaadni, hanem a régóta vajdó államsegély ügyét is már egyszer meg kell oldani.

Az államsegély kérdésénél hosszabb vita fejlődött ki és végül is az az álláspont győzött, hogy a kisebbségi iskolák részére az államsegélyt folyósítani kell. A vitát Bratianu Vintila zárta be azzal a kijelentéssel, hogy a nagyobb összegű államsegélyt rövid időn belül folyósítani kell a kisebbségi egyházak részére, tekintettel azonban az állam szűkös pénzügyi viszonyaira, a maga részéről azon az állásponton van, hogy a minisztertanács egy nagyobb

összegben szabja meg az államsegélyt, de azt csak kisebb részletekben utalja ki az egyházak vezetőségének. Ma délután a Consiliul Permanent újabb tanácskozást tart és itt hír szerint mindazoknak a kisebbségi iskoláknak, amelyeknek még nem volt nyilvánossági joguk, azt meg fogják adni. Ugyanekkor más kisebbségi iskolasérelmet is kedvezően fognak elintézni.

A Cuvantul ma azt az élénk meglepetést keltett információját közli, hogy a kormányelnök jövő héten be fogja jelenteni pártjának a kormány átszervezését. Ma még nem lehet pontosan jósolni, hogy mely miniszterek lesznek azok, akik távoznak és kik kerülnek helyükbe, — írja a lap — annyi azonban bizonyos, hogy a kormány új összetételében teljesen homogen lesz. A lap tudni véli azt is, hogy Titulescu hat havi szabadsága voltaképpen diszkrét visszavonulás és annak letelte után a külügyminiszter már nem tér vissza a kormányba.

A Viitorul szerint a lapok ismét olyan híreket közölnek, hogy a stabilizációs kölcsönt Londonban és Párisban aláírták. A hírek ez alkalommal sem felelnek meg a valóságnak. A tárgyalások még folyamatban vannak és a legjobb úton haladnak a befejezés felé.

Nobile megkapta a ledobott csomagot.

Csak az akkumulátorok zuzódtak össze. —

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Nobileek megtalálását örömmujongással vette tudomásul a bátor kutatóért aggódó világ. A tábornok tegnap este rádió közölte a Citta di Milanval, hogy a Maddaléna által ledobott anyagot teljes egészében találták meg. A hajótörötték öröme megható volt, amikor megtudták, hogy észrevették őket. Csak a sebesült mechanikus nem hagyhatta el a sátrát, amikor Maddaléna gépe a tábor felett keringett. A későbbi jelentések szerint az anyagot megkapták, csupán az akkumulátorok zuzódtak össze, mert az ejtőernyő nem nyílt ki. A tábornok akkumulátorai hamarosan kimerülnek és ezért most megadta a pontos irányt, merre keressék az Itálián elsodort társait. Kéri, hogy küldjenek jégtörőhajókat, egyben pedig tanácsolja, hogy lássák el a keresésére induló repülőgépeket jégsarukkal, hogy mind-

A mentőexpedíciók most Amundsen keresik.

amennyiszer egy-egy embert elvihessenek.

Amundsenről még semmi hír nem érkezett. Oslóban óriási az izgalom Amundsen sorsa miatt. Az oslói honvédelmi minisztérium utasította a Michael Ars gőzöst, hogy induljon Guilbaut és Amundsen felkutatására. A kormány megkérte a svéd kormányt, intézzen kérést az eddigi segítőakciókat támogató nemzetekhez, hogy vezetése alatt vegyenek részt egy olyan segítőakció megszervezésében, amely Amundsen felkutatását célozza. A párisi jelentések szerint a francia kormány a Strassburg cirkálót és a Quentin Roosewelt jeladóját a Spitzbergákra küldötte az eltűntek kutatására. Az éjszakai távirati jelentések arról számolnak be, hogy Pisából a Marina 1. repülőgéppel Ravazzoni parancsnokkal és négy emberrel Marseillebe startolt, hogy résztvegyen a mentőexpedícióban.

Apollo színház

vasárnap 1/2 órakor

Szenzációs Matiné

tart.

Megtalálták a német-szentpéterei gyilkosság zsákmányát.

Előkerültek az összes bűnlejek. — A perjamosi csendőrmester sikeres nyomozása.

(Arad, június 22.) Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt a német-szentpéterei kegyetlen gyilkosság minden fázisáról. A gyilkosok elfogása után tegnap, nagy fáradtsággal, sikerült a gyilkosság összes bűnlejeket is összegyűjteni. Vitt Miklós perjamosi járási csendőrmester és Boldurean timisoarei titkosrendőr napokon át bejárták Temesvárt és az egész környéket, hogy a letartóztatott gyilkosok, Hegedüs István és Frank András utmutatása nyomán felhajszolják a Kunéktól rabolt holmit, amelyet a gonosztevők eladogattak.

A gyilkosok rendre megmutogatták azokat a helyeket, ahol az élelmiszereket elköttyavetyélték, amelyeket meg is találtak gyárvárosi, erzsébetvárosi és józsefvárosi lakosoknál. A Kun házaspár egyik lovát egy rendőr, a román legelőn fogta el, míg a másik lovát egy kisodai parasztnál találták meg. Ugyancsak Kisodán találták meg a Kunék kocsiját. A gyilkosok végül megmutatták a csendőrmesternek azt a Bonnáz-uccai házat, ahol betörést terveztek. A nagy fáradtsággal összegyűjtött bűnlejeket ma beszállították a timisoarei ügyészségre.

Zsaroló áldetektív Aradon.

A népesedési hivatal egy elbocsátott tisztviselője követte el a zsarolást.

(Arad, június 22.) Tegnap az éjjeli órákban az aradi Metropol-kávéházban megjelent egy fiatalember, aki rövid ott-tartózkodás után odalépett egy asztalhoz ahol két nő ült, kijelentette, hogy ő detektív és a nők igazoló írásait kérte. A nőknél éppen semmiféle írás nem volt, amire a fiatalember a legnagyobb könyörtelenséggel kijelentette, hogy kénytelen őket a rendőrségre vinni. A nők kérésére fogták a dolgot, azonban a fiatalember hajthatatlannak bizonyult és felszólította a megrémült nőket, hogy kövessék őt. A nők hosszas eredménytelen könyörgés után tényleg el is hagyták a kávéházat az ismeretlen „detektívvél”, künn azután 500 lejt ajánlottak föl, ha szabadon engedi őket. A fiatalember egy ideig ellenállt a csábító ajánlatnak, nem sokkal később azonban mégis csak zsebre tette a nők pénzét és elkészönt tőlük. A nők ezután szóltak a posztón álló rendőrnek a „detektív” megvesztegethetőségéről, a rendőr pedig az egész társaságot folszállította a rendőrségre, ahol megkezdődött a kihallgatásuk. Kiderült, hogy a „detektív” Albota Miklós, a népesedési hivatal egy elbocsátott tisztviselője, aki sohasem volt detektív. Az eljárás megindult a zsaroló áldetektív ellen.

— Az optánsper a magyar külügyi bizottságban. Budapestről jelentik: A magyar parlament külügyi bizottsága ma ülést tartott Pekár Gyula elnökletével. Walkó külügyminiszter nagy beszédet tartott a külpolitikai eseményekről, elsősorban a magyar-román döntőbírói szerződésre kitérve. Kijelentette, hogy a tanács nem háríthatja el magától ezen ügy elintézését. Az elnöknek ezirányban tett kijelentése közömbös, mert nem az elnök, hanem a tanács határoz. A megoldást közvetlen tárgyalások után mindenestre megkísérik és ha sikertelenek maradnak, a tanács elé kerül az optánsper.

Horvátország forrong a belgrádi merénylet miatt

A parasztpárti képviselők nyíltan hirdetik, hogy a gyilkosság elő volt készítve. — Zágrábba szállítják az áldozatok holttesteit. — A gyilkos terhelt családból származik.

Sándor király magához hívatta a miniszterelnököt.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) Európa közvéleménye még ma is a jugoszláv parlamentben lezajlott véres események hatása alatt áll. A merénylet lefolyásáról 35 parasztdemokrata koalíciós képviselő, köztük Pribicevics is, feltűnő közleményt adtak ki. A közlemény a következőket mondja:

Előre készültek a gyilkosságra.

A gaztett előre be volt jelentve és a kormánylapok megteremtették az alkalmas légkört. A merényletet megelőzően Mastrovics képviselő szólalt fel és arra kérte az elnököt, akadályozza meg Radics és Pribicevics meggyilkolását, amelyet itt végre akarnak hajtani. Popovics Toma képviselő pedig azt mondotta:

— Kijelentem önöknek, hogy Radics István feje ma lehull.

Az elnök a felszólalásra azt válaszolta: — Menjen a helyére. Amikor Rakics revolvért rántott, Pavlovics az elnökhöz ugrott és azt kiáltotta: — Punisánál a revolver! Az elnök válasz nélkül ment ki. A lövöldözés megkezdése előtt Jovanovics azt mondotta Pernárnak: — Ha Rakics nem öl meg, majd megölik én.

A képviselők közleménye óriási feltűnést keltett.

Az ellenzéki pártok lapjai ma megjelent számukban nyíltan és leplezetlenül hangsúlyozzák, hogy a belgrádi hegemonisták az igazi gyilkosok. Ezeknek el kell tűnniük a politikai élet színteréről, mert addig Jugoszláviában egészséges politikai élet nem lehet. A Politika című lap kétségbevonhatatlan adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy a merénylet teljesen elő volt készítve. A gyilkos képviselő gépkocsi várta a parlament előtt és a radiká-

lis párt egyes tagjai nyíltan hangulatot csináltak a gyilkosság mellett.

Kihallgatták a gyilkos képviselőt.

Rakics a gyilkos montenegrói képviselő börtönében várja, míg itélkeznek felette. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy nem volt szándékában megszökni, csupán azért távozott el a parlamentből, hogy néhány órai szabadságot nyerjen, amely alatt személyes ügyeit elintézte. A vizsgálóbíró szerdán este helyszíni szemlét tartott a merénylet színhelyén, majd kihirdette a gyilkos képviselő előtt végzését, amelyben a büntetőtörvénykönyv 155. és 41. paragrafusa alapján letartóztatja. Ezek a büntető paragrafusok a közönséges gyilkosságra vonatkoznak, ami annyit jelent, hogy a vizsgálóbíró nem minősítette Rakics tettét politikai jellegűnek. A képviselő ellen két rendbeli gyilkosságért és két gyilkossági kísérletért emeltek vádat. A vizsgálatot a képviselő ellen gyors tempóban folytatják le, azonban az ügy főtárgyalása csak a nyári törvényszéki szünet után, augusztus elején történhet meg.

A katolikus érsek részvételével, fényes papi segédlet mellett folyt le tegnap a politikai gyilkosság áldozatainak gyászistentisztelete. A katolikus templomban a jugoszláv politikai élet valamennyi számottevő tagja megjelent és ott voltak a Belgrádba akkreditált diplomaták is. A gyászistentisztelet után az érsekkel az élén, megalakult a gyászmenet, amely a koporsókat a templomtól a pályaudvarig kísért. Az utvonalon, ahol a menet elhaladt, az emberek mélyen megillettve, levett kalappal fejezték ki részvételüket és együttérzésüket. Incidens nem történt.

A parasztpárt megszakitja az érintkezést a kormánnyal.

A parasztpárti demokrata koalíció ma ülést tartott, amelyen a következő határozatokat hozta:

1. A parasztpárti-demokrata csoport nem hajlandó megjelenni a parlamentben mindaddig, amíg a koalíció elégtételt és teljes szankciókat nem kapott a történetekért. 2. A csoport a mostani kormánnyal semmiféle érintkezést nem tart fenn, sőt ugyanekkor visszautasítja a kártérítést, politikai és családapák pótolhatatlan életének elvesztéséért felajánlott mindenmü kártérítést. 3. A csoport felszólítja a népet, hogy ebben a súlyos időben őrizze meg a szükséges nyugalomát és helyezze bizalmát a pártvezetőségbe. 4. A csoport legközelebbi ülését Zágrábban tartja.

Tüntetések országszerte.

A belgrádi lapok terjedelmes cikkekben foglalkoznak a helyzettel. A Rijcs szerint kisebb tüntetések voltak Eszéken, Splitben és Vinkovicén. A tüntetők mindenütt beérték az azal, hogy a gyilkosokat abcugolták. Zágrábban néhány Frank-párti a tömeg közé vegyült és a gyásztüntetést szerbellenes tüntetéssé próbálták változtatni, de szándékuk megghiúsult. Sándor királynak a merénylet áldozataival szemben tanúsított magatartása mély és ked-

vező benyomást gyakorolt, főleg Horvátországban és mindenfelé a legnagyobb dicséret hangján emlékeznek meg róla. A Samooprava, a kormánypárt lapja azt írja, hogy Rakics felbújtott értelemmel, az ördögnek egy pillanában követte el bűnét, amelyet az egész ország, az egész nemzet elítél.

A Politika közli egy montenegrói választópolgár levelét, amely szerint Rakics és családja terhelték. Több belgrádi lapban megemlíteni igyekeznek Rakicsot.

Barrikádok Zágráb uccáin.

A zágrábi jelentések most számolnak be a tegnapi véres tüntetés részleteiről. Ezek szerint a tegnapi éjszakai uccai harcokban öt tüntető megölték a csendőrgolyók, míg a sebesültek száma ötven. A tüntetéseket az egyetemi ifjuság rendezte, amely először a parasztpárt helyiségében tartott gyűlést, majd felvonulást rendezett. A zágrábi Corso kávéházban zene szólt és az emberek táncoltak, ami annyira felbőszítette az egyetemistákat, hogy mindenkit kikérgettek a kávéházból, majd kihajigálták a butorokat. Egyenlőre röptették az uccára a székeket, asztalokat, tükröket, hangszereket és még a zongorát is az uccára cipelték ki. A butorokból barrikádot állítottak fel, melyet a rendőrök és csend-

AKI UTOLJÁRA VESZ LEGJOBBAN VESZ!

Rendelje meg azonnal szerencse-sorsjegyet az új 1. osztályosorsjáték részére a szolidaritásról és nagy nyereményeiről legjobban ismert

URANIA BANK-nál, Nové Zámky C. S. R.
100.000 Sorsjegy 100.000 Nyeremény

Főnyeremény: 10 millió Lej.

A nyereményjegyzékek és a megújított sorsjegyek azonnal elküldetnek.

Itt levágandó!

MEGRENDELO-LAP.

URANIA BANK, Nové Zámky C. S. R.

Az 1. osztályu huzáshoz rendelek:

.....egész sorsjegyet a Kc 80 = Lei 400
.....fél „ a Kc 40 = Lei 200
.....negyed „ a Kc 20 = Lei 100

Az összegét csak a sorsjegy vétele után utalom át nemzetközi postautólevélben, csekkkel vagy bankjegyekkel, levélben vagy bankátvitallal.

Küldjön hivatalos játéktérletet. 3402

Kérünk pontos és jól olvasható címet!

Név: _____

Lakhely: _____

Utolsó posta: _____

őrök megostromolták, azonban hasztalanul. Ezután lovascsendőrség érkezett a helyszínre, amely megkerülte a barrikádot és riasztó sortűzet adott le a tüntetőkre. A szétugrott tüntetők erre kövekkel dobálták a csendőroket, akik komolyan fegyverhasználatra kényszerültek. Két diák súlyosan, két diák pedig könnyebben sebesült meg az első sortűzben. A lövöldözés az éjféltutáni órákig tartott és a tüntetők sorából visszalöttek a csendőroket. A legelkeseredettebb harc a parasztpárt helyisége előtt folyt le, ahol szintén barrikádok álltak és a polgárság az ablakokból, tetőkről és kapukból dobálta kövekkel a csendőroket. A rendőrség száz tüntetőt tartóztatott le, nagyjából komunisták. A tüntetők az Apko-féle likörgyár ablakait is beverték, mert a gyáron nem volt gázszórtógó.

Radics Pavle és Basaricsek koporsói ma Zágrábba érkeztek. Az uccákon sokezer főnyi tömeg kísért a menetet. A holttesteket a horvát parasztpárt helyiségében ravatalozták fel.

A miniszterelnök a királynál.

Az esti belgrádi jelentések szerint Sándor király ma délben audienciára hívta Pribicevics Szvetozárt. Az audiencia politikai körökben nagy feltűnést keltett. Mindenki a kormány visszalépésével számrol és a változást kikerülhetetlennek találja. Radics és Basaricsek hátramaradottjai részére gyűjtöttek és az első nap háromszázezer dinárt eredményezett.

A londoni jelentések szerint diplomáciai és pénzügyi körök aggódva figyelik a jugoszláv eseményeket. A nettunói egyezmény ratifikálásának esélyei rosszabbodtak s a jugoszláv kölcsöntárgyalások a légkör enyhüléséig megszakadtak. A Times mai számában a borzalmas bűncselekmény ügyében könyörtelen szigorral vezetett vizsgálatot követel, mert a helyzet teljesen felborulhat a történetek miatt.

Maniu üdvözölte a sebesült Radicsot.

Az éjszakai jelentések szerint az ország minden részéből zárandokolnak el Radics Pavle és Basaricsek koporsóijához. Százezer főnyi paraszttömegek látogatták meg a ravatalt. A boltok zárva vannak, a házakon gázszórtógók, a lámpák pedig gázfátyolok lengenek. Seipel kancellár dr. Singer bécsi egyetemi tanárt küldötte Radics István betegágyához. A parasztpárti vezér állapota jobbra fordult és a nép az üdvözlő táviratok egész tömegével árasztja el Maniu Gyula és a szerb pátriárka is küldöttek üdvözlő táviratokat.

El ne felejtse!

hogy

El ne felejtse!

Tamás bátya kunyhója

bemutatója ma, szombaton van az Apolló és Maros-mozgókban.

Rendes olcsó helyérek.

Kibővített zenekar.

Timisoarán érettségiznek az aradi diákok.

A minisztérium megalakította az érettségi vizsga bizottságait.

(Arad, június 22.) Ma került nyilvánosságra ez esztendő baccalaureatusi bizottságainak összeállítása, amelyből végleg kitűnik, hogy az aradi diákok ezévből is Timisoarán vizsgáznak. A közoktatásiügyi minisztérium a timisoarai körzetbe két bizottságot delegált. Az első bizottság a Diaconovici Logában fog elhelyezkedni. Ide tartoznak az állami német-magyar liceum Timisoaráról, az aradi Ghiba Birta leánygimnázium s az oravici gimnázium. Tagjai Bogdan Duica cluji egyetemi tanár elnöke mellett Mavrodin

oradeai, Teodorescu, Bendescu, Stancu Bucuresti-i, Giurgescu Enea petrosani, Bredeteanu craiovai és Grecescu ramnicul-valceai tanárok lesznek. A második bizottsághoz tartozik az aradi katolikus főgimnázium, a Moise Nicoara liceum, a timisoarai zsidó liceum, a Notre Dame leányiskola s a piarista gimnázium. A bizottság elnöke Marinescu cluji egyetemi tanár. Tagjai: Ionescu targul-mures-i, Georgescu ramnicul-valceai, Tacorian Bucuresti-i, Mihulei targul-mures-i, Horascu turnu-severini és végül Ionescu Stan Bucuresti-i tanárok.

Telef. 70.

ERZSÉBET SLAGER-MOZGO

Telef. 70.

F A N A M E T!

Ma este 7 és 10-kor

Erdélyben premier!

Harold Lloyd: Gyere te büns

a legnagyobb és legkacagtatóbb vigjátékujdonság.

Rendes olos helyárak!

Jön! „BALALAJKA”, az orosz artisták élete Jön!

Megdől a vád a sikkasztó aradi vasutasokkal szemben.

Meglepetést keltő fordulat az aradi törvényszéki tárgyaláson. — A vád koronatanuja visszavonta terhelt állításait. — Holnap lesz ítélet.

(Arad, június 22.) A nagyarányú visszaélésekkel vádolt aradi és timisoarai vasuti tisztviselők monstre-bünpöre főtárgyalásának mai második napja egyenesen tanúvallomásokkal telt el. A délelőtti folyamán lényegtelen tanúvallomások hangzottak el s az egyetlen kiemelkedő momentum az volt, hogy Vulpe József volt aradi szigurancafőnök, tanu kérésére Antonini tanácselnök a törvényszék büntelkamrájából felhozatta azokat az értéktárgyakat, amiket a vádlottaktól letartóztatásuk alkalmával büntelként lefoglaltak. Ezáltal bizonyítást nyert, hogy a sziguranca a vádlottaktól elkobzott értéktárgyakat, órákat, zsebkéseket, valamint különböző dolgokat, nemkülönben pedig a kérdéses 37.000 lejti híven beszolgáltatatta a törvényszéknek. Antonini tanácselnök az értéktárgyakat nyomban ki is szolgáltatta a jogos tulajdonosoknak. Ezután Szablovics József orsovai, Stoicescu Hie, Bajai Árpád timisoarai vasuti tisztviselőket és Badulescu volt aradi sziguranca tisztviselőt hallgatta ki a törvényszék, akik azonban lényegtelen vallomást tettek.

A délutáni tárgyalást pontban 4 órakor nyitotta meg Antonini tanácselnök. Gavenda Árpád, Popovics Emil, Koch Frigyes, Lad Tivadar, Bottenstein Rudolf, Zerkovics József, Muresan Traian és Szádi Lajos vasuti tisztviselők tanúvallomásukban elmondották, hogy szokás volt az egyes állomásokon, hogy valamelyik tisztviselő, a többiek akadályoztatása esetében, rendszerint az egész személyzet nevét aláírta a fizetési listára. A tisztviselők és más alkalmazottak azonban mindenkor a legnagyobb pontossággal és hiánytalanul kapták meg illetményeiket.

A leglényegesebb vallomást Kardos Béla, a timisoarai könyvelési osztály alfőnöke tette. Kardos elmondotta, hogy Pop vasuti vezérigazgató utasítására ő folytatta le a vizsgálásokat ügyében a hivatali vizsgálatot, ami abból állt, hogy az igazgatósági borderókat összehasonlította a gyanúsaknak talált fizetési jegyzékekkel. Azonban rengeteg fizetési jegyzék hiányzott s szerinte csak ezekből a hiányzó listákból volna lehetséges pontosan megállapítani a sikkasztásokat, amelyeket végösszegben közel ötmillióra becsül. Kijelenti azonban, hogy a fizetési jegyzékek tekintetében leírhatatlan rendetlenség volt az igazga-

tóságnál, a fizetési jegyzékek javarésze nem került irattárba, hanem hónapokon át a folyosón és félreeső helyeken hevert. A fizetési és bérlistákkal senki sem törődött és így lehetséges, hogy nagyrészt elveszett. Ispravníc Sever dr. védő kérdésére elmondja, hogy valóban tudomása van arról is, hogy a fizetési listákba szalonját és kenyeret csomagoltak, nagyobb tételeket pedig makulaturának adtak el. A könyvelési osztályt sűrű időközökben ide-oda helyezték s ez alatt az idő alatt hónapokon át hevertek az iratok — s így a fizetési jegyzékek is — a szabadban, illetve a folyosón, vagy egyébutt.

Grofsian Mihály dr. védő kéri az elnököt, intézzen kérdést a tanuhoz, vajon igaz-e, hogy az igazgatóság vele, mint a rovancsolás vezetőjével, közölte-e az állítólagos hiányt s hogy ő annak az összegnek megfelelő hiányt meg is állapított s ilyen értelemben tette is meg jelentését? Kardos tanu igenlő válasza óriási meglepetést kelt. Ez a vallomás ugyanis teljesen megdöntené a vádat, amennyiben abból kétségkívül megállapítható, hogy a hiányokat a vizsgálat során nem állapították meg, a vizsgálóbiztos jelentését csupán a kiadott igazgatói utasítás értelmében tette meg. Kardos azután még hozzátette, hogy az általa konstátált öt millió lej értékű elveszett fizetési jegyzék nemcsak a kérdéses, hanem az igazgatóság alá tartozó összes állomások részéről hiányzott. Ő pozitív sikkasztást nem tudott megállapítani s jelentését — amelyet magyar nyelven fogalmazott meg s azután fordított románra — ilyen értelemben tette meg. Bogdan dr. védő kéri a tanu ezen vallomásának megismétlését és ekkor megállapítja, hogy a fordítás helytelen kitételeket tartalmaz s a jelentés nagy részét ennek következtében félremagyarázták s ezen a félreértésen épült fel a vád.

Kardos további vallomásában újból leszögezi, hogy nem talált hamis listákat. Ő csak annyit tudott megállapítani, hogy 5 millió lej értékű fizetési lista hiányzott. Hogy azonban azokból a visszaélés ténye megállapítható lett volna, nem meri állítani. Azok a listák, amiket megtalált, mind eredetiek voltak. Bogdan dr. védő felemlíti, hogy az igazgatóság a vizsgálat elrendelésekor és a feljelentés megtételekor határozottan megállapította, hogy hamis listák vannak, mi igaz ebből? Mielőtt tanu felelhetne, Bogdan dr. védő és Costa János

STRAND SZANATORIUM

Dr. Horváth, volt Mahler, Abbázia.

Minden kényelemmel berendezett gyógyintézet közvetlen a strandon. Hidegvizkurák, az összes gyógyfürdők, villamos kezelések, Zander, diéta, Igen mérsékelt árak. — Kitűnő konyha.

dr. vasuti főügyész, magánadvó között a kérdésre vonatkozólag nézeteltérés támad. Percekig élénk eszmecsere folyik. Végre Bogdan dr. újra felteszi a kérdést és tanu kijelenti, hogy a talált fizetési jegyzékek között egyetlen egy sem volt hamis. Lehet, hogy azok voltak hamisítva, amelyek elűntek. A védők másodszor is ismételt kérdésére újból elmondja, hogy ő nem konstátált, — épen a hiányzó borderók és fizetési jegyzékek miatt nem is konstátálhatott hiányt — mindössze a kapott utasítás alapján jelentette, hogy milyen összeg — közel két és fél millió lej — a hiány.

— Eszerint ön megbízatását nem teljesítette a megkívánt pontossággal és lelkiismerettel? — kéri Antonini tanácselnök.

Kardos tanu zavarba jön és kijelenti, hogy nem úgy értette a dolgokat. Nem tud jól románul és szavait félremagyarázták. Valószínűnek tartja, hogy hiányok valóban voltak, de ő azokat nem tudta megállapítani, mert nem állottak rendelkezésére az összes fizetési jegyzékek. Ezután zavaros históriába kezd s a végén megint oda lyukad ki, hogy ő ugyan nem állapította meg hivatalosan és teljes bizonyossággal a hiányokat, de mert az igazgatóságon úgy tudták, ő is ilyen értelemben tette meg jelentését. Vallomása derűt kelt s a védők annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy vallomásával halomra döntötte a vádat. A sikkasztás büntényét ugyanis hivatalosan senki és sehol sem állapították meg, csupán feltevésekből állították azt. Nyári és két vádlottársá ezután bejelentik, hogy a sziguranca erőszakkal vettek ki belőlük beismerő vallomást.

Este 7 órakor Antonini elnök az ülést felfüggeszti. A védők intervenciójára azonban még kihallgatja a hátralévő három tanut, akik lényegtelen vallomást tesznek. Ezután a tárgyalást holnapra halasztja el, amikor is a vád- és védbeszédre kerül sor. Ítélet előreláthatólag holnap az esti órákban várható.

Öngyilkosság Timisoarán.

Timisoarai mérnök tragikus elhatározása.

(Timisoara, június 22.) Tragikus öngyilkosság történt az elmúlt éjszaka a timisoarai Szent György-téren levő ugynevezett Bánáti Házban, ahol Brock Imre ismert timisoarai mérnök gázzal megmérgezte magát és meghalt. A mérnök jómódú ember volt, akinek felesége néhány nappal ezelőtt Jugoszláviába utazott látogatóba. A mérnök tegnap este tíz órakor tért haza és jókedvűen beszélgetett el a házmesterrel, majd aludni tért. A cseléd még este fürdőt készített számára, majd ő is lefeküdt. Reggel öt órakor a cseléd fojtó gázszagra ébredt fel, azonban nem mert a mérnök hálószobájába menni, mert tudta, hogy reggel hét óra előtt nem szabad őt felkelteni. Hét órakor végre bement a szobába, amely üres volt, mire a fürdőszobához akart menni. Itt majdnem elájult az ajtó előtt, a résen kiáramló fojtó gázszagtól. Szólt a szomszédoknak, akik feltörték a fürdőszoba ajtaját, majd orvost hívtak. Hamarosan megállapítást nyert, hogy Brock már tíz órája halott volt. A mérnök még az ajtó alatti nyílást is betömte ingével, hogy a gáz sehol ki ne tudulhasson. Öngyilkosságának oka teljesen ismeretlen, miután a 38 év körüli mérnöknek anyagi gondjai nem voltak és mindenki életkedvvel teli, energikus embernek ismerte.

Belvárosi mozgószínházak műsorai:

Premier **MAROSPARTI** Premier
ma, 7 és 10-kor

Tamás bátya kunyhója.

Beeher Stowe híres regénye,
Rendes olos helyárak.

Extra előér.

Monopol filmcentrál.

URANIA

23-án

24-én

szombaton

vasárnap

kettős műsor

Szent Teréz és Földi paradicsom.

Premier

APOLLO

Premier

ma 5, 7 és 10-kor

Tamás bátya kunyhója.

Beeher Stowe híres regénye,
Rendes olos helyárak.

Extra előér.

Monopol filmcentrál.

KALODONT

FOGKRÉM

új, lakkozott tubusban.

Sarg



Fogai mindig
szép fehérek és
egészségesek
maradnak.

HIREK.

Az aradi Vöröskereszt a gyermekekért.

Aradi urhölgyek buzgón perselyezték a szegény gyermekek nyaraltatási költségeire.

(Arad, június 22.) A szeretet szent nevében ma perselyek csörögtek végig a bulváron: ma a Román Vöröskereszt Egyesület rendezésében a szegény gyermekek nyaraltatási akciójának javára volt gyűjtés Aradon. A korzó forgalmas pontjain állították fel a sátraikat a buzgón működő urhölgyek s összesen öt helyen róhatta le a közönség az adakozás adóját. A Széchenyi-ucca sarkán lévő sátorban Paunescu Lucy ezredesné vezetésével dr. Bogdan Virgilné, Rozsnyay Etelka, Mateescu Istváné, dr. Szelle Károlyné, dr. Lukács Jenőné, Teodorescu Mária, Dobra Mariska és Teleki Ibolya, a Dácia szálló előtti sátorban Münz Mártonné vezetésével Kálmán Ferencné és Rozsnyai Ilonka, a Minorita templom előtti sátorban Laczay Endréné vezetésével báró Nopcsa Elekné, Goldis Lászlóné, dr. Botis Tivadarné, dr. Marcus Mihályné, özv. Csillag Lajosné, Teodorescu Eugenia, Stankovics Györgyné, a Karolina-ucca sarkánál lévő sátorban dr. Némethi Jánosné és Tatu Jánosné, a színház előtti sátorban zsebeházai Horváth Lajosnéval az élen dr. Keppich Jakabné, Schweigert Ilonka, Könyv Margit, Schwartz Ilus és Hönigesz Tuskó tevékenykedtek és nemes buzgalommal gyűjtögettek a lejeket a szegény kis nincstelen gyermekek mosolyát és egészséget varázsoló nyaraltatásának javára. A gyűjtés egészen szürkületig tartott és minden bizonnyal tetemes összeg jut a nyaraltatási akció, segélyezésére.

— **Stresemann szabadságra megy.** Berlinből jelentik: Stresemann tegnap audiencián jelent meg Hindenburg köztársasági elnöknel szabadsága megkezdése alkalmából. Stresemann ma, vagy holnap elutazik Berlinből.

— **Lovasünnepély Aradon.** Az aradi 13-ik Calarasi ezred tisztikara, az ezred legénységének bevonásával, vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel, nagyszabású lovasünnepélyt tart a laktanya mögötti széles gyakorlóterén. A sportünnepséget Te Deum vezeti be, majd kezdődik veszi a lovasok tornajátéka. A kitűnő hozzáértéssel összeállított program kiemelkedő száma lesz a tisztek és a legénység sikkfutása, magasugrás, bakugrás, gerelydobás és egy nagyszabású footballmérkőzés, amelyen a Lugos-Sebes, a helyi lovasezredek csapatai mérkőznek meg egymással. Különösen kiemelkedő esemény lesz az egyes tisztek és századok lovasversenye és a páros lovasverseny. A sportünnepélyen az ezred tisztikara szívesen lát vendégeket.

— **D'Orange kisasszony Brassóba érkezett.** Brassóból jelentik: D'Orange kisasszony, a hírneves francia amazon, aki lóháton utazza körül a világot, ma reggel Brassóba érkezett. D'Orange kisasszonyt Brassóban a 41-ik tüzérezred tisztikara látta vendégül.

— **Üböl felhangoltak a moreni-i szondák.** Ploestihől jelentik: A moreni-i petróleum-telepen mára újabb tűz ütött ki. A lángok ezuttal a 82-es szondából törtek elő. A 91-es szonda még mindig teljes lánggal ég. A mentési munkálatok ismét teljes apparátussal folynak. Az újabb kárt mintegy négy millióra teszik.

— **Sikkasztással vádolt csalátelepi asszonyok.** Haszler Imréné Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Beni-tér) 58. szám alatti lakosnő ma megjelent az aradi központi rendőrségen és sikkasztás címén feljelentést tett négy aradkörnyéki asszony: Boros Jánosné, Horváth Józsefné Leopold-tanyai és Kiss Sándorné, Farkas Lajosné csalátelepi lakosnők ellen, akik tőle mintegy 7000 lej értékű készpénzt el-sikkasztottak. A rendőrség megindította a nyomozást a sikkasztással vádolt asszonyok ellen.

— **Halvaszületett csecsemőjét ásta el a gyilkossággal vádolt aradi leány.** Mai számunkban részletesen foglalkoztunk Bader Mária esetével, akit magzatgyilkossággal gyanúsítottak. A vizsgálat kiderítette, hogy Bader Mária az elmúlt napokban gyereke született, azonban azt anélkül, hogy valaki is látta volna, elásta a felső temetőben. A vallatás során Bader Mária azzal védekezett, hogy gyermeke halva született és így nem követett el bűntettet. A boncolás során nem derült ki, hogy halva született-e valóban a gyermek és így ma orvosi vizsgálat alá vetették Bader Mária. A vizsgálat megerősítette a leány vallomását és így ellene a magzatelhajtás vádját ejlették.

— **Zavarok az újságkézbesítés körül.** Kaptuk az alábbi levelet: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Kérem, ajánlják alábbi soraimat a postaigazgatóság figyelmébe, talán illetékes helyen segíteni tudnak az itt uralkodó lehetetlen állapotok miatt. Mi itt Nagykömlősen többen előfizetünk egyes lapokra, hogy lépést tartsunk a nap eseményeivel és természetesen, hogy szeretnők, ha a lapokat idejében meg is kapnók, nem pedig el-elvéve s akkor is napokkal megjelenésük után. Ez a kívánságunk azonban nem teljesül, mert a nagykömlősi postahivatal sokszor többnapos késésekkel és kihagyásokkal kézbesíti ki a lapokat. Itt helyben hiába fordulunk bárkihez panaszunkkal, orvoslást nem kapunk. Talán az Önök útján tudomást vesz róla az illetékes hatóság és megfelelő intézkedéseket léptet életbe, hogy még Nagykömlősen is idejében vehessünk tudomást a világeseményekről, azzal, hogy naponta rendszeresen kézbesítsék ki a lapokat. Egy nagy kömlősi újságolvasó.

— **Háborúság a maceai jegyző körül.** Mácsáról ma nyilatkozatot kaptunk Rantz Pál, Maur János és Sándor János aláírásával s ebben kijelentik, hogy a község lakosai nem Oancea Remus lelkész biztatására tettek feljelentést a megyei prefektúrán a jegyző és a községi előjáróság ellen, hanem az teljesen szabad akarathoz történt, miután a lakosság nagyon elégedetlen a megtörtént és még most is történő szabálytalanságok miatt, amelyeket a helybeli közigazgatás a jegyző vezetése mellett elkövet. Vitatják, hogy a június 6-án és 7-én lefolytatott hivatalos vizsgálat kedvező eredménnyel végződött volna az előjáróságra és a jegyzőre nézve, bár a vizsgálat folyamán nem hallgatták ki az összes tanukat, sőt a feljelentésben megjelölt bizalmiférőket elkerülésével történt a vizsgálat. Mindezek dacára — mondják — a kihallgatott tanúk igazolták a panaszok valódiságát.

— **Sikkasztó aradmegyei állomásfőnök.** Az aradmegyei acsúcai állomásfőnök rovan-csolásánál meglepő felfedezésre jutottak az állomásfőnök felettes hatóságai. Kiderült, hogy Cancea Marin állomásfőnök mintegy 10.000 lejt elsikkasztott s a pénzt saját céljaira elköltötte. A halmágyi járás csendőrmestere: Brateanu Vazul vezette be a nyomozást és őrizetbe vette a sikkasztó állomásfőnököt.

— **Véres verekedés a legelőért.** Józshely és Vajkháza között már régen dúl a harc egy közös legelőterületből kifolyólag. A veszekedést gyakran verekedések élénkítették és legutóbb is összeverekedett több, a két községből való földműves. Ennek során két vajkázai embert: Farkas Jánost és Hajruk Titust alaposan elverték Halik Todor, Traian János és Cristea János józshelyi parasztok, úgy, hogy a megvert vajkázaiak súlyos sérüléseket szenvedtek. A verekedőket bekísérték a józshelyi őrre.

— **Megnyílt a „Dácia” kávéház nyári tánchelyisége.** Palais de Danse Cafe Dácia a mai kor igényeinek megfelelően teljesen újonnan fényesen átalakítva a kellemes kerthelyiségben ma este megnyílik.

— **Elhunyt budapesti igazgató.** Budapestről jelentik: Pál Ignác, a Magyar Forgalmi Bank ügyvezető igazgatója, 53 éves korában hirtelen meghalt. Az elhunyt Pál igazgatót sokan ismerték Aradon abból az időből, amikor a világosi cognacgyár a Forgalmi Bank tulajdona volt.

— **Marólugot ivott egy másfél éves gyermek.** Megdöbbentő szerencsétlenség áldozata lett az elmúlt napokban Cuvin község egyik módos gazdájának, Georgescu Tódornak másfél éves fiacskája. A kis gyermek a kemencében marószódát talált és belőle ivott néhány kortyot, amely másfél napos kinszenvedés után halálát okozta. A vizsgálat megindult, hogy a vigyázatlanságért kit terhel a felelősség.

— **Házasság.** Sambura Julia és Takács József folyó hó 23-án este fél 8 órakor tartják esküvőjüket az aradi Minoriták templomában.

— **„Jézusszive”-ünnepély Rovinén.** A rovinei kath. egyházközség fényes ünnepség keretében ülte meg vasárnap Jézus Szíve ünnepét. Az ünnepségen több szomszédos község katolikus hívei is résztvettek, így nagy számban voltak ott Szemlak, Németszentpéter, Nagyvarias, Tornya és Szederhát katolikus hívei. Az ünnepélyen dr. Faragó theologiai tanár és P. Trefan Timotheus máriaradnai ferencrendi házfőnök tartottak ünnepi szónoklatokat.

— **„Gyarányu bankóhamisítás Nagyszebenben.** Sibiuból (Nagyszebenből) jelentik: A sibiui (nagyszebeni) rendőrség napokon át tartott nyomozás után, ma nagyarányu bankjegyhamisítást leplezett le. A banda feje Teodon Solzeanu sibiui tanító, aki mintegy tizenhat bűntársával már hónapok óta többmillió lej értékben 500 lejes bankjegyeket hamisított és hozott forgalomba. A rendőrség megtalálta a bankóprést és a hamis bankjegyek előállításához szükséges anyagokat. A bűntársak között van Róth szebeni gyáros több munkása is, akiket a rendőrségen őrizetbe vettek. A vizsgálat folyik.

— **Az Aradi Kölcsey Egyesület e hó 23-án, szombaton délután 6 órakor a Kulturpalota művészszobájában (bejárat a park felől, oszlopos kapu) választmányi ülést tart.**

— **Az aradi polgári leányiskola igazgatósága ez uton értesíti a tisztelt szülőket, hogy a beiratások az I-ső osztályban úgy a magyar, mint a román tagozatban 1928—1929 tanévre minden nap délelőtt 9-től 12-ig eszközölhető június 27 déli 12 óráig az iskola irodájában, Str. Baritui 16. A felvételi vizsga pedig június 28-án reggel 8-kor kezdődik.**

Irodalom és művészet

* Az Aradi Kölcsey Egyesület elnöksége ezuton értesíti tisztelt tagjait, hogy a f. hó 24-én délután 6 órakor megtartandó közgyűlés nem a vasárnap meghirdetett helyen, hanem ugyanabban az időben a Kulturpalota művészszobájában (bejárat park felől, oszlopos kapu, emelet) tartatik meg.

Tiszta francia és sveioi **gummifűzők** megérkeztek.
Nagy választék. Előnyösen beszerezhetők:
„Splendid“-fűzőterem
Miklós Józsefné-Leopold Gál
Strada Consistorialul (volt Batthyány-ucca) 17. szám.

Ki a bűnös?

Széljegyzetek a bécsi újságíró-tragédiához. — Békessy, Weisz Sándor és Pöfl. — A bécsi sajtódzsungel leleplezése.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A tárgyalóteremben történt megrendítő tragédiáról beszámoló cikkeik túlnyomó része már kimondotta az elítélő verdikket. Pöfl Oszkár, a „Neues Wiener Journal“ volt nagyhatalmu és nagytekinélyű közgazdasági szerkesztője felett, aki öt lövéssel kioltotta a perbeli ellenfeleknek és volt szerkesztőségi kollégájának, Wolff Brunónak, a „Neues Wiener Journal“ munkatársának életét.

Pöfl Oszkár bűnössége vitán felül áll: őlt és ezért bűnhődni kell és bűnhődni is fog. A büntető törvénykönyv paragrafusai szerint egyedül fog ülni a vádlottak padján, ez azonban súlyos igazságtalanság a gyilkossal szemben. Aki ugyanis ismeri az osztrák sajtóviszonyokat, az ép úgy nem tagadhatja meg részvétét Pöfllel szemben, mint áldozatától, aki mártírhálát halt abban a harcban, amelyet minden mellétekintet nélkül vívott az újságírók parazitái ellen. A szerencsétlen Wolff a mocsárból kiválasztotta magának Pöflt, éveken át rajta lovagolt, teljesen tönkretette nem akarta belátni, hogy Pöfl ha nem is jobb, de nem is rosszabb a többi mocsárlakónál. Mi volt a bűne tulajdonképpen Pöflnek? Elfogadta a nagytekinélyű Lippowitz főszerkesztőnek meghívását és néhány év előtt átvette a lap közgazdasági rovatának szerkesztését. Lippowitz főszerkesztő és lap tulajdonos nemcsak fix fizetést biztosított Pöflnek, de egyúttal részesedést adott neki a lap közgazdasági jövedelméből.

Ez nem szokatlan dolog, így van ez az összes bécsi lapoknál. A közgazdasági rovatvezető azért kap részesedést, hogy ambícióval dolgozzék és a közgazdasági rovat bevételei emelkedjenek. Pöfl valóban értékes szolgáltatásokat végzett. Lippowitz lap tulajdonos számára. Természetes, magától értetődő, hogy csakhamar ő maga is szép vagyomhoz jutott, autóbilt vásárolt és társadalmi helyzetének megfelelő életmódot folytatott. A purista Wolff Brunónak, aki Pöfllel egy szerkesztőségben dolgozott, tehát ugyanannak a Lippowitznak alkalmazottja volt, szemet szurt Pöfl megtagadása és egy szép napon szerkesztőségi konferenciát hívott össze, amelyen leleplezte Pöfl „zsarolásait“. Ezen a konferenciát váratlan dolog történt. Lippowitz lap tulajdonos adta a tájékoztatást és meglepettet és Pöflt elbocsátotta a lap kötelékéből. Az ügy azonban evvel nem nyert befélézést. Wolff Brunó a különböző újságíró-szervezeteknél is feljelentette Pöflt és sikerült is mindenünnen kizáratnia. Pöfl végre megsokalta az üldözést és főként azt nem tudta megérteni, hogy azok az újságíró-testületek mondják ki rá a bojkottat, amelyeknek sorában számos olyan egyén foglalt helyet, akik semmivel sem különbek nála.

A bojkott következtében Pöfl nem tudott seholsem elhelyezkedni, teljesen elszegényedett és az utóbbi időben gyermekei gyakran éheztek. Elhatározta tehát, hogy felveszi a harcot üldözőjével. Becsületsértés és rágalmozás címén pert indított Wolff Brunó ellen. Az egyik mási év előtt megtartott tárgyaláson a bíró, tekintettel arra, hogy Wolff Pöflt zsarolással vádolta, az aktákat áttette az államügyészséghez, hogy az indítson vizsgálatot Pöfl ellen. Az államügyészség a vizsgálatot megindította, azonban csakhamar megszüntette — bűncselekmény hiányában.

Az ügyészség megszüntető végzése tulajdonképpen Pöfl rehabilitálását jelentette, azonban Wolff nem akart elégtételt adni és Pöfl ezért tovább perelte. A keddi folytatólagos tárgyaláson a felek részéről újból kölcsönös sértések hangzottak el, majd eldőrdült a revolver. Pöfl, aki néhány nap előtt elvesztette anyját, akit rajongással szeretett, ugylátszik, belsőleg annyira összeomlott, hogy nem tudta bevárni az emelvényen ülő pártatlan bíró ítéletét. Pöfl gyilkolt és ezért bűnhődni kell. Alapjában véve azonban ő is ép úgy áldozata az osztrák sajtóviszonyoknak, mint a szerencsétlen Wolff Brunó. Bármerre nézünk: mindenütt

képmutatás és álszenteskedés. A tehetséges és számos kartársánál semmivel sem rosszabb Békessy Imrének menekülnie kellett, nem azért, mert bűncselekményeket követett el, hanem azért, mert tehetségesebb volt, mint társai. E sorok írója nyílt ellenfele volt Békessynek annak egész bécsi működése alatt. A tárgyilagosság azonban azt követeli, hogy megállapítsa: Békessyvel szemben sokkal nagyobb bűnököt követtek el, mint amivel őt vádolják. Avagy az utóbbi évek másik nagy sajtóbotránya: a Weisz-ügy. Weisz Sándort, a kommunista „Der Abend“ főszerkesztőjét elítélik, mert zsarolt. Ez rendben van. Bebizonyítást nyert azon-

ban, hogy a „Der Abend“ egy másik vezére, Colbert Ernő is részesedett Weisz üzleteiben. Colbert Ernő még sem került a vádlottak padjára, ma is egyik főszerkesztője a „Der Abend“-nak, amely ép úgy „purifikál“, ép úgy mond ítéletet élők és holtak felett, mint azelőtt. Ha majd az esküdtek felelősségre fogják vonni Pöflt, úgy a gyilkos mellett a vádlottak padján fel kell majd ismerniök a főbűnöst, a láthatatlan vádlottat: a bécsi sajtódzsungelt.

(sz. p.)

Slazenger tennisz-labdák,
racketek legolcsóbban Oláh Sándor cégnél

Bethlen István az antibolsevista frontról.

A magyar miniszterelnök nagy beszéde a felsőházban. — „A Népszövetség maga alatt vágja a fát.“

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A felsőház mai ülésén Bethlen István gróf miniszterelnök mondott érdekes beszédet. A kormány gazdasági politikáját fejtegette, majd kijelentette, hogy vissza kell szorítani az erkölcsötlen luxust a kellő határok közé. Az új banktörvény szükségességéről beszélt ezután, nehogy a vezérigazgatók dűskáljanak és a részvényesek csak könyörödmányokat kapjanak. Regenerálni kell még a családi életet is, vigyázni kell a családi élet tisztaságára és közhangulatot kell csinálni az egykerendszer ellen.

A miniszterelnök a külpolitikára térve át, kijelentette, hogy gróf Széchenyi felszólítására antibolsevista frontot kezdeményez Magyarország, de a sikeréért az államok közötti gazdasági rivalitás miatt, nem bizik. Az optánsperrel kijelentette, hogy a pererkivül megegyezésben nem hisz és nincsen

más megoldás, mint a bíróküldés a hágai döntőbírószámba. Ha a Népszövetség erőlteti ahoz, hogy megvédje a trianoni békeszerződést, akkor maga alatt vágja a fát.

Vasárnap, június 24-én
kézimunka és rajzkiállítás
nyílik meg az Aradi leány-
művész Ipariskolában

Strada Bratianu 9. szám.

Kisszük, hogy a n. é. közönség becses látogatásával megfogja fizetni a kis tanítványok fáradságait. — Kiállítás nyitva 24-25-én délután 9-től 12-ig és 3-7 óra között. 3488 Igazgatóság.

Hollán Miklós dr. mellbelötte magát.

A tragikus sorsu család harmadik tagja is erőszakos halállal halt meg. — Atyját és öccsét a terroristák végezték ki. — Előkelő aradi rokonság gyászolja Hollán Miklóst.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Tragikus öngyilkosság történt tegnap délelben a Margitszigeten, ahol dr. Hollán Miklós, a Saturnus Gépkereskedelmi Részvénytársaság igazgatója agyonlötte magát. Az öngyilkosság részleteiről a következőket jelenti az Aradi Közlöny budapesti tudósítója:

A margitszigeti várrom egyik padján tegnap délelben egy 40-50 év körüli, elegánsan öltözött férfi mellbelötte magát. A járőrelek, akik a dörrenésre lettek figyelmesek, értesítették a szolgálattevő rendőrt, aki a mentőket hívta. Az öngyilkos férfit életveszélyes sérülésekkel szállították be a Rókus-kórházba, ahol műtétet próbáltak rajta végezni, azonban hiába. A golyó a szívburokot sértette meg és az öngyilkos, akinek a zsebében semmiféle igazolványt nem találtak, néhány óra múlva kiszáradt.

Este hét óra tájban dr. Hollán Miklós igazgatófeleség, jelent meg a főkapitányságon és bejelentette, hogy férje, aki szerda délután eltávozott otthonról, nem tért vissza lakására. A főkapitányságon közölték vele a margitszigeti öngyilkos leírását és miután dr. Holláné a személyleírásból férjére vélte ismerni, a Rókus-kórházba sietett. Mire odaért, dr. Hollán Miklós már kiszáradt. Pár pillanat múlva az özvegy is megtudta a borzalmas valót. Dr. Hollán, akit általában jókedvű embernek ismertek, szerdán délután azzal bucsuzott el feleségétől és tizenhétéves leányától, hogy a városban van dolga. Este türelmetlenül várták haza, de nem jelentkezett. A vizsgálat eddigi adatai szerint csütörtökön délelben ment ki a Margitszigetre, hogy hol töltötte a szerda éjszakát, azt még nem sikerült megállapítani.

Az öngyilkos dr. Hollán Miklós édesatyját és öccsét, id. Hollán Sándor államtitkárt és ifj. Hollán Sándor államtitkárt a kommun alatt a terroristák a Dunába dobták. Éveken keresztül a kassa-oderbergi vasút igazgatója volt, majd a Saturnus Gépkereskedelmi r. t. igazgatója lett. A vállalat két hónappal ezelőtt szüntette be működését. Az üzleti válság erősen megrendítette az utóbbi hetekben Hollán dr. idegét és idegessége folyton nőtt, míg azután szerdán végzetes tettére határozta el magát.

Az öngyilkos igazgatót Aradhoz rokonai szálak fűzik. Feleségének, a Debrecenből származó Fleischmann Lenkének két nővére élt Aradon. Az egyik Hegyi Albert elhunyt felesége, míg a másik Tenner László igazgató neje, akit a tragikus esetről táviratilag értesítettek. Tenner Lászlóné tegnap este rövid sürgőnyt kapott, amelyben csak arról értesít-

tették, hogy sógora meghalt. A sürgöny vétele után még ma délelben, Budapestre utazott és délután már táviratilag közölte férjével, hogy dr. Hollán Miklós öngyilkos lett. A tragikus eset nyomán nagy részvét nyilvánult meg a gyásztól sujtott család iránt.

Az aradi gépüzemek számlái.

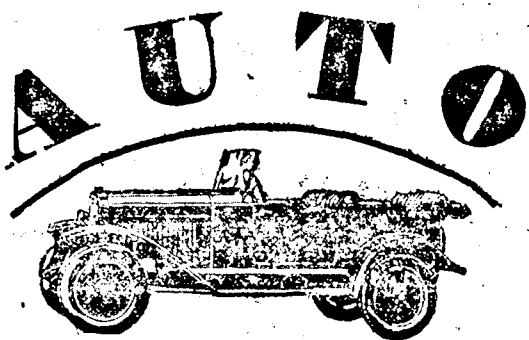
Bélyeges nyugtát kapnak ezentúl a fogyasztók

(Arad, június 22.) Érdekes jogi kérdést tárgyalt legutóbbi ülésén az aradi városi permanens-bizottság. Kaufmann Kamil gépüzemigazgató kérdést intézett a városhoz, hogy a bélyegtörvény értelmében szükséges-e, hogy a gépüzemek egyes számláit akár a városnak, vagy más hatóságnak, akár a magánosoknak szőljön is az, felülbélyegezze. Hosszas vita keletkezett a kérdés körül, miután egyesek véleménye szerint, amint hogy a városnak nem kell bélyeges számlát adni az egyes illetékekről, a gépüzemeknek sem kell miután ezek is a városi közigazgatáshoz tartoznak. Mások viszont magánüzemnek deklarálták a gépüzemeket.

A hosszú vita után végre abban állapodtak meg, hogy a város által fogyasztott vizet nem kell egyáltalában számlázni, azonban a magánosok részére bélyeggel ellátott számlát kell kiállítani, miután éppen olyan árunak tekinthető a víz, mint más áru és éppen olyan gyárnak vagy kereskedésnek a gépüzem, mint bármilyen más üzem.

Gramofonok Hegedűsnél,
és lemezek rend-
kívül nagy választékban Aradon.

— RÁDIO-MŰSOR. 1928. június 23. Szombat. (Romániai idő.) Berlin. 23.30. Régi és új slágerek. — Breslau. 21.30. Színműelőadás. — Frankfurt. 21.15. Lehár: Végre egyedül, operettelőadás. 23.35. Zenekari hangverseny. — Leipzig. 23.15. Katonazenekar. — Milano. 24. Jazzband. — Prága. 23.25. Hangverseny. — Stuttgart. 21.15. Kabaré, utána tánczene. — Zágráb. 20.30. Operaelőadás. — Budapest. 10.30. Hírek, közgazdaság. 18. Citerahangverseny. 19.50. Faragó Jenő felolvas. 20.30. Nagy Izabella magyar nótáestje Magyar Imre zenekarának kíséretével. 23.15. Toll Árpád cigányzenekarának hangversenye.



Az országuti közlekedés baja!

Elhanyagolt utak. — Az utszélek veszedelmei. Kaosz a kocsiforgalomban. — Alvó szekerek. — Elfelejtett sorompó.

Országuti közlekedésünk legtöbb bajának közös eredője: utaink minden képzeletet felülmúló rossz állapota. Nálunk, ahol a vasut magas tarifái és hiányos közlekedése csak fokozza az automobilizmus fejlődésének szükségességét, igen sokan jutottak arra a meggyőződésre, hogy az autón való utazás és szállítás idő- és pénzmegtakarítást jelent. Ennek a szükségességnek a felismerése fokozott mértékben indította meg autókunk számának a gyarapítását, azonban utaink állapota megátalja az automobilizmus nyugati nivóra való emelkedését. Nálunk egy autónak az élettartama összehasonlíthatatlanul kevesebb, a karbantartás pedig lényegesen nagyobb, mint egy jó utak felett rendelkező országban.

A gummik állandóan a legnagyobb megpróbáltatásnak vannak kitéve és kopásuk fokozottan emeli a gummidefektek számát. A rugók olyannyira vannak igénybe véve, hogy a legerősebb rugózású kocsinál is mindennapi dolog a rugótörés. A folytonos gödrökön való átbukdósolás pedig, azonkívül, hogy az utazás élvezetét a minimumra csökkenti le, a legválogatottabb megrázkódtatásoknak teszi ki az autót minden porcikáját és ez az, ami leginkább megrövidíti az élettartamát. Az egyenletes tempóban való haladás lehetetlenné válik és ez erősen emeli a benzinfogyasztást. Mindez természetesen károsan befolyásolja egy autó vételének a rentabilitását.

Az által, hogy rendszerint az országutak közepe az a rész, amely legelőször válik használhatatlanná, az egész forgalom lassanként a szélekre terelődik és ez, a nagy sebességgel haladó és kevés manővrozó hely felett rendelkező autók vezetőjétől fokozott figyelmet követel. Ez azért is veszedelmes, mert a mindig a szélen hajtó parasztkocsik révén éppen ott van a legtöbb eshetőség arra, hogy a gummik patkószeget kapjanak, ami igen sokszor nagyon kritikus helyzetet teremthet. Elsősorban az országut szélei, minthogy azok vannak a leglazábban megépítve, sártengerre változnak és így az autók kénytelenek a gödrökkel tele közepén haladni. Legtöbbször azonban csak az egyik oldal van félig-meddig használható állapotban és ez a szabályos vezetést lehetetlenné teszi.

Elképesztő a parasztkocsisok indolenciája is. Ők csak azért is a szabálytalan oldalon haltnak. Hiszen ha ott is maradnának, nem volna olyan nagy a baj, azonban a legnagyobb részük elmélyed magasanszárnyaló gondolataiba és csak akkor hallja meg a háta mögött, vagy előtte levő autók kétségbeesett jelzését, amikor már igazán nem lehet meg nem hallani. Ugyanakkor vagy páni félelem vesz rajta erőt az ismeretlentől, vagy valami titokzatos erő által vezetve hirtelen átvág a szabályos oldalra, rendszerint a rohanó autók orra előtt. De van aztán egy teljesen különálló fajta: az alvó kocsisok szektája. Ezek teljesen rábízják magukat lovaik felsőbbrendű intelligenciájára, úgy okoskodván, hogy a ló is értelmes állat és talán csak nem fog épen akkor arra járni egy olyan ördögös masina, amikor ő aludni kíván! Ezek tömegtelen bosszúságot okoznak az autósoknak és nemtörődömségük gyakran súlyos baleseteket idéznek elő. Megemlítendő még a vasúti örök, akik rengeteg elfoglaltságuk közepette igen sokszor felejtik el leeresztetni a sorompókat a közeli vonat előtt s így sok súlyos kimeneteli szerencsétlenségnek válnak okozóivá.

Ezeknek az anomáliáknak a megszüntetésén talán a harmad- vagy negyedizbeni leszármazottaink fogják csak megérni, mi egyelőre csak mint mesebe illő dolgokra gondolhatunk a külföld nagyszerű autóstradaira és kiválóan képzett országuti rendőrségére. Távol áll tőlem, hogy az autóversenyek jelentőségét elvitaszam, de nem tudok megjegyzés nélkül elmenni amellett, hogy most, amikor hirül ment, hogy az autóverseny résztvevői a mi vidékünkre is ellátogatnak, rögtön akadt pénz az utak megjavítására, (már amennyire azt javításnak lehet nevezni) míg az ipari és kereskedelmi célokat szolgáló autók naponta közlekedő ezreinek sorsával évekig nem törődtek, s ahogy a jelek mutatják, a jövőben sem igen fog törődni senki sem.

Hegyesi Zoltán.

Akkor ügyelnek az autókra. Franciaországban tulzott szigorúsággal ellenőrzik újabban az autók sebességét. A francia rendőrök valóságos hajtóvadászatot rendeznek a tulbeszen száguldó gépkocsikra, s könyörtelenül büntetik és bírságot adják azokat. Persze az autósok sem maradnak adósok, s az egyik legnagyobb francia szaklap most a következőképpen gunyolja ki a francia rendőrség okvetetlenkedését: „Az országuton száguld egy autó, rajta egy házaspár. Falu bejáratához érnek. Ott a tábla: Autók! 12 km. óránként. Nem sokat hederitenek rá, egyszerre hirtelen felbukkan előttük egy dühös bika. A férfi fékez, az asszonyka megrettenve simul férjéhez. Oh istenem, de megijedtem. Azt hittem rendőr, pedig csak egy bika. — Az angolok sem maradnak adósok a rendőrségnek s a következő kis karccsalban fizetik vissza azt a kellemetlenséget, amelyet a Scotland Yard közegeitől kellett eltűrniök. Az uccán egy autó áll felgyújtott reflektorokkal. Előtte rendőr, amint felírja a vezetőt. A közelben egy ékszerüzlet. Két betörő éppen az üzlet zárát feszíti fel. Első betörő: Vigyázz, ott van egy zsaru! Második betörő: Soh'se félj, sokkal jobban el van foglalva az autóval, mintsem velünk törődhetne.

A közkezdveltségnek örvendő

„Berliet” autotaxi vállalat irodáját

Strada Seimului 2. (Gutzjahr-telep) alá helyezte. Telefon 672.

A közönség mindennemű megkeresését az új öltözékű és vállalat. — Nyári kiránduló túrákra rendkívül alkalmas a „Berliet”-taxi, amely olcsó, gyors és kényelmes. 8209

Campbell versenykocsit vett. Campbell Malcolm kapitány, a kiváló világrekorder megvásárolta a tavaly világbajnokságot nyert Delage-csapat egyik versenykocsiját. Campbell ezen a kocsin akar a Brookland-versenyekben résztvenni.

Kilenc jótanács minden automobilistának. 1. Indulás előtt vizsgálj meg, van-e elég benzine és olajod a motorban, levegőd a pneumatikban. Főgondod legyen pneumatikaid állandóan megfelelő légnymására, különösen, ha ballongummin jársz, mert már egy fél atmoszférá eltérés is bajt jelenthet. Használj ellenőrző feszmerőt és ha kételyeid vannak, nézd meg „A kerék” légnymostáblázatát. — 2. Ügyelj, hogy szelepeid jól záródjanak, mert különben akár mennyire vigyázol is, mindig kevés levegővel fogsz járni. — 3. A szerelésnél többet ésszel mint erővel. Gondolj arra, hogy a szerelővas és abroncsod vasból vannak, míg pneumatikaid gummból, tehát az utóbbit óvatosan kíméld. Ne csúszd be tömlődet. — 4. Ügyelj, hogy autód kereke és abroncsa centráisan üljön a tengelyen. Vagy talán tetszenek neked a kitaposott cipősarkú nők? 5. Kiseb figyelemmel, hogy kocsid tengelye nem hajlik-e el és pneumatikaid állása párhuzamos-e? Ennek hiánya egyéb bajok mellett pneumatikaid egyenlőtlenül és rohamos kopását vonja maga után. — 6. Ügyelj arra, hogy abroncsaid tiszták és főképp rozsdamentesek legyenek. A rozsdás abroncs a gummi peremének a gyilkosa. Gummijaidat tartsd olajtól távol, az olaj a géprészek kenésére való. — 7. Lassan járd, tovább élsz és gummijaid is tovább tartanak. Ne fékezz hirtelen, mert kopernyed futófelületére még sokezer kilométeren át van szükséged. — 8. Ne terheld túl gépkocsidat és ne téveszd össze négyüléses kocsidat az autóbusszal. — 9. Kerüld az üveget,

szegf és éles köveket, ne horzsolj fényesre a járdaszéleket, felsőrt köveken igyekezz gáz nélkül átmenni, ha csak nem akarsz a gummi-gyárak forgalmát növelni.

Apáca a kormánykeréknél. Az automobil mindjobban tért hódít. Egyik vidéki francia városkában nemrég nagy feltűnést keltett egy autó, amelyet egy apáca vezetett, aki rendjének szabályszerű öltönyében foglalt helyet a volán mellett. Az apácának szabályos vezetői igazolványa van, melynek birtokában már három éve vezeti az autót anélkül, hogy bármiféle incidense lett volna. Rendszerint ezen az autón szokta kihordani a rend által a szegények részére juttatott segélyeket s az autó segítségével szokta az adományokat is egybegyűjteni.

„Automobilia” S. A.

Str. Moise Nicoara 2., színházzal szemben, (volt Petőfi-uca sarok.)

Ford-Fordson alkatrészek, mindennemű felszerelési cikkek. — Autóköppenyek. — Tömörgummi. Világhírű „Indiana” motorkerékpárok vezérképviselői. Telefon 523. 8201

Chevrolet-teherautó lezuhanása egy sziklaszirtról. Egy Chevrolet teherautót, amely egy sziklaszirtról lezuhant és a levegőben háromszor megfordult, sértetlenül vontak fel az uttestre, úgy, hogy rögtön folytathatta kavicsszállító munkáját, mintha a kiállott légtornászai gyakorlatok mindennapi kötelességéhez tartoznának. Ezt a történetet egy manillai újság mesélte el. A teherautó annak a csoportnak volt tulajdona, amely Apparit Manillával uttal kötötte össze. A teherautó főfeladata a félig kész uton való kavicsszállítás volt. Amikor a szerencsétlenség megtörtént, a teherautó üres volt és félrekormányozták, hogy egy másik teherautónak adjon helyet. Az ideiglenes töltés meglazult és a Chevrolet a mélybe zuhant. Háromszor megfordult a levegőben. Mialatt az autó soffőre súlyos hajó kapitányához hasonlóan ülésebe kapaszkodott, az autón levő többi munkások kiugráltak az autóból és a lejtő oldalán levő bokrok ágába kapaszkodtak. A lezuhant teherautó rendes helyzetben ért a földre anélkül, hogy csak a legkisebb sérülést is szenvedte volna. Azonnal nehéz emelődarukat, fatámaszokat és néhány száz láb hosszú kötelet hoztak a szerencsétlenség színhelyére, míg másik két Chevrolet teherautó megkezdte a lezuhant jármű vontatását. — Az autó könnyen emelkedett fel a levegőbe s óvatosan az épülő uttestre helyeztetett. Azonban az esetnek nem ez volt a legérdekesebb része — írja a manillai lap tudósítója. — Az igazi történet csak akkor kezdődött igazán, amikor az oldaldeszkákat újból beillesztették és a soffőrfülkéjének néhány elgörbült rudját megigazitották. A következő percben az autó már újból megkezdte munkáját. Én a magam részéről feltehetően csodálkoztam ezen, nem úgy azonban az autó vezetője. A Chevrolet már ilyen — mondotta könnyedén — amikor az autó újból megindult munkautjára.

A hedzsaszi király autókavánja. bin Sand hedzsaszi király szakított a sivatag hajójával és ezentúl huszonnégy feleségével együtt teve helyett autókavánon szeli át országának homoksivatagait. E célból Angliában nagy löerővel rendelkező különleges autót vásárolt. A király és közvetlen kísérete számára négy nehéz turakocsi szolgál. Ezek különleges karosszériával vannak ellátva, külső fogantyúkkal, amelyekbe hétébe öltözött testőrök kapaszkodnak. A négy turakocsit két 24—24 üléses autóbussz követi, amelyekben állig felfegyverzett őrség foglal helyet. Végül jön a hárem. Ez négy teljesen csukott, ablaknál küll nagy kocsin van elhelyezve. A kocsik tetőjén tejüvegfedél ad diszkrét világosságot a bennlőknek. A hárem-kocsikon elektromos szellőztetők legyezgetik a huszonnégy hűvest és a kísérő udvari hűgöket.

Görögországban nincs triptik. A görög automobilklubnak hivatalos átirata szerint a görög parlament a triptikról szóló törvényt még nem szavazta meg, s így a Görögországban autón utazni szándékozók jól teszik, ha utazási szándékukról előre értesítik a görög automobilklubot, amely minden módon meg fogja könnyíteni a határátlépést. Remélhető azonban, hogy a triptik-törvény hamarosan tető alá kerül.

Az Opel-művek újabb győzelme. A magyar automobilklub versenyén a Budapest és Nyergesújfalu közötti vonalon az „Opel 4 SP” került ki győztesen. Az Opel-típusú legkisebb kocsiknak rendkívül nagy teljesítménye annál inkább súlyosan esik latba, mert az „Opel 4 SP” ezen a versenyen a legerősebb versenygépek autóival került össze. Ez a győzelem újabb bizonyítéka az Opel-féle motorkocsik jó minőségének és teljesítményének.

Huszonöt esztendő.

Irta: Lehár Ferenc.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az osztrák főváros díszes külsőségei közepette ünnepelte meg a napokban Lehár Ferencnek, a világhírű magyar zeneszerzőnek 25 esztendősi jubileumát. A köztársaság elnöke a legnagyobb kitüntetést adományozta Lehárnak, a színészek pedig szenzációs előadást rendeztek tiszteletére, amelyen többek között Jeritza Mária is közreműködött. A jubiláns magyar mester a következő érdekes cikket bocsátotta rendelkezésünkre dicsőséges pályafutásának kezdetéről:

Anyám gyakran mesélte, hogy ugynevezett csodagyermek voltam. Már négy éves koromban minden melódiához megtaláltam a zongorán a kísértet, még a legnehezebb hangnemekben is. Elfedett billentyűkön és sötét szobában is játszottam és minden feladott témát variálni tudtam. Szüleim igen örvendtek és látogatók előtt gyakran produkálhattam magamat. Az ajánlatokat, hogy nyilvánosan feljépjek, apám erőiesen visszautasította. Szerencsére távol állott tőle, sok szülőknél hamis becsülvágy, gyermekeik tehetségének kihasználása. Így neki köszönhetem, hogy megmenekültem a legtöbb csodagyermek sorsától. Első dalomat hat éves koromban komponáltam titokban és anyámnak ajánlottam.

A budapesti piarista gimnázium tanárai nem voltak megelégedve szorgalmammal és rosszul jártam volna tanulmányaim során, ha egy ízben az énekóra alatt nem vettem volna át a harmónium-játszást. Tizenkétéves koromban már a prágai konzervatórium növendéke voltam. A pénzt, amit szüleim küldöttek, csak igen kis részben fordítottam élelmezésemre, úgy, hogy egy ízben az uccán elájultam az éhségtől. Amikor azonban anyám Prágában meglátogatott, összeszedtem magamat, összeszorítottam ajkaimat és nem panaszkodtam. Csak amikor elutazott és a vonat megindult, tört ki belőlem a visszafojtott fájdalom.

— Anyám! Anyám! — kiáltottam és a vonat után futottam. A többi utas csak nehezen tudta anyámat megakadályozni, hogy leugorjon a vonatról. Elájult és az utasok sokáig fáradtak, hogy új életre keltsék.

A prágai konzervatóriumban Fibich volt a tanárom és saját elhatározásából beavatott a zeneszerzésbe. A konzervatórium igazgatója azonban észrevette, hogy a hegedűt elhanyagolom és alternatíva elé állított, hogy vagy a konzervatóriumból távozzam, vagy Fibich magánóráit adom fel. Dworaknak abban az időben az volt a szokása, hogy legújabb kamarazene-szereményeit először a konzervatórium növendékei által játszatta el. Ez mindig nagy élmény volt számunkra. 1887-ben Dworak elé két kompozíciót tettem: az „A L'Antique” szonátát G-durban és egy szonátát d-mollban. Dworak megnézte a munkákat és így szólt:

— Akassza szegre a hegedűt s inkább komponáljon!

Nyomban távozni akartam a konzervatóriumból és csupán Fibichnél akartam tanulni. Apám azonban azt kívánta, végezzem el a konzervatóriumot és szerezzek oklevelet. A konzervatóriumból való távozásom után 1891-ben 150 márka havi fizetéssel hangversenymestere lettem a Barmen-Elberfeld-i egyesült városi színházaknak. Amikor a szerződést aláírtam, még csak nem is sejtettem, hogy ezért a pénzért mennyit kell majd dolgoznom. Egész nap próbák, este, sőt délután is opera- és operette-előadások, valamint szimfonikus hangversenyek. Végre meguntam az örökös hajsztát és „meglőgtam” Elberfeldből. Apám ekkor Bécsben volt katonakarmester és esténként a Kursalonban hangversenyezett. Beléptem zenekarába, mint első hegedűs. Szomszédom a zene-

karban Fall Leó volt. Néhány év múlva a losonci háziezred karmestere lettem, majd Pólába kerültem, mint a tengerészeti zenekar karnagya, ahol nyomban megérkezésem után az első este a német császár előtt játszottam. Pólában komponáltam második operámat, a „Kukuskát”. (Az első, a „Rodrigót” már előbb elkészítettem). A szöveggékönyvet Falsarin Félix korvettkapitány írta. — A „Kukuska” először 1896-ban a lipcsei Stadttheaterben került színre. Ekkor már minden igyekezetem oda irányult, hogy szabad legyek és kizárólag a zeneszerzésnek szentelhessem időmet. Bécsben mint a 26. gyalogezered karmestere meglehetősen népszerűsége tettem szert „Jetzt geht's los!” című indulómmal és így végre nagy nehézségek és sok megalázás után megtaláltam az utat a színházhoz. Első operettem, „A bécsi asszonyok” a Theater an der Wienben került

Embrevő cigányok a bíróság előtt.

A szeptil embrevő cigányok főtárgyalását a kassai katonai lovardában tartják meg szeptemberben. 103 vádlott, akinek őrzésére egy csendőrszázadot vezényelnek ki. — 18 vádlott elmeheli állapotát most vizsgálja meg az elmekórház főorvosa. — A kannibalizmusra nincs paragrafus a csehszlovák büntető törvénykönyvben.

(Az Aradi Közlöny kassai tudósítójának távirata.) A szó szoros értelmében világszenzációt jelentett annakidején a szepti-i rablógyilkos cigányoknak tömeges letartóztatása, a legborzalmasabb bűn, a kannibalizmus szinte hihetetlennek látszó vádjai alapján. Bármennyire is hihetetlennek látszik azonban, a letartóztatottak önként tették vallomást és a vizsgálóbíró előtt minden kényszer nélkül újból és újból megismételték, hogy meggyilkolt áldozataikat meg is ették és valamennyien hódoltak az embrevés szokásának.

Több, mint egy esztendeje annak, hogy bestiális kegyetlenséggel meggyilkolták füzletben Rusznák Péter szepti-i kereskedőt. Valóságos irtóhadjáratot tervelték ki a gyilkosok Szepti vagyosabb polgárai ellen és hogy a bűntényeket valamennyit nem hajthatták végre, csak az akadályozta meg, hogy a csendőrség elfogta a tetteseket. A lefolytatott vizsgálat aztán lerántotta a leplet a szepti-i cigánygyilkosoknak a kannibalizmust is felölő sorozatos, hajmeresztő bűntényeiről. A vádlottak közül 33 cigány még most is vizsgálati fogsgában ül a kassai ügyészség fogházában, rajtuk kívül még 70 szepti-i cigány ellen folyik az eljárás. A tanúk száma meghaladja a 80-at.

Eddig még nem tapasztalt, példátlan érdeklődés nyilvánul meg e monstré bűnpör iránt, olyan, amilyenre mindeddig még nem volt példa. Ez érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy a csehszlovák büntető törvénykönyv nem tartalmaz paragrafust a kannibalizmus bűntényére. Nem ismeri azt úgy, hogy magát az embrevést a törvény nem bünteti. Az embrevés ténye a gyilkosságnál csak mint súlyosbító körülmény jön tekintetbe.

Az embrevő szepti-i cigányok bűnpörében a főtárgyalást az őszi esküdtzéki ciklusra tűzték ki. Külön gondot okozott a bíróságnak, hol tartásuk meg a főtárgyalást, mely iránt érthetően óriási érdeklődés nyilvánul meg. A külföldi sajtó képviselői tömegesen jelentették be részvételmüket, legalább 150 újságíró fog résztvenni a világraszóló nagy bűnpör tárgyalásán. Ilyen körülmények között természetesen szó se lehet arról, hogy a főtárgyalást a rendes esküdtzéki teremben tartásuk meg, hisz számolni kell azzal, hogy a 83 vádlotton és 89 tanún kívül egész század csendőrséget kell kivezenyelni a vádlottak őrzésére, mert arra a fogházörök nem bíznyulnak elegendőnek. Általában olyan hatalmas apparátust igényel a monstré-bűnpör tárgyalásának lefolytatása, hogy külön tanácskozáskor keretében kell intézkedni a szükséges előkészületekről. Előbb arról volt szó, hogy a zsupanátus nagytermét veszi a bíróság igénybe, azonban ez se bizonyul elegendő befogadóképességűnek és ezért abban állapotok meg, hogy a kassai nagy fedett katonai lovardában tartják meg a főtárgyalást. Ugy a tábla, mint a legfelső bíróság megsürgette a bűnpör letárgyalását, mely a szeptemberi esküdtzéki ciklusra van kitűzve és legalább 1 hónapig fog eltartani.

szinre és sikert aratott. Huszonöt nap múlva a Carltheater szinre hozta második operettemet. „A drótostót”-ot és így egyszerre Bécs két vezetőszínháza játszotta munkáimat. 1905-ben született meg a „Vig özvegy” amely körül Párisban nyomban per keletkezett a bemutató előadás jogáért. Ügyvédem Poincaré volt, a kinek segítségével a pert megnyertem. — Öt esztendő múlva, 1910-ben „A vig özvegy” már 18.000 előadásra tekinthetett vissza.

Gyakran kérdezik tőlem, hogy miként komponálok. Nos, mindig egyszerre több operetten dolgozom. Egyszer ez a téma, vagy alak, máskor egy másik cselekmény érdekli. Ez mindig a hangulattól függ. Ha pillanatnyi-lag egy szöveggékönyv, vagy cselekmény nem érdekli, úgy átmenetileg félre teszem, mert csak akkor tudok dolgozni, ha a témát egyuttal átérzem.

A vizsgálat befejezéséhez közeledik. Az állami elmekórház főorvosa, Stuchlik dr. most vizsgálja meg a vádlottak elmeállapotát. Tizenhatalan kerülnek a főbűnösök közül elmeorvosi vizsgálat alá, annak megállapítása végett, vajjon nem áll-e fenn náluk valamely lelki abnormalitás és nem ennek következménye-e, hogy valósággal iparszerűleg üzték a gyilkosságokat és kannibalizmust. A vádirathoz e napokban fognak hozzá s máris megállapítható, hogy az kötetekre fog terjedni. A gyilkosságok színhelyét lefénképezték, hogy az esküdték annál inkább megérzékelyessék a bűncselekmények lefolyását. Bár a nagy katonai lovarda igen nagy befogadóképességű, egészen bizonyos, hogy csak egy kis része fog helyet találni benne az érdeklődők hatalmas tömegének, akik valamennyien részt akarnak venni az izgalmas, érdekes és mindeddig páratlan bűnpör tárgyalásán. A tárgyaláshoz csak igazolványokkal lehet lesz bejutni, amelyek a közönség részére korlátozott számban állnak csupán rendelkezésre.

Korán lenne még tippelni a várható bűntetésekre mérve felől. Az a tény azonban, hogy borzalmas, állati kegyetlenséggel hajtották végre a gyilkosságokat és egyes áldozataikat, mint például az öreg favágó házaspárt semmi egyébért, mint vérszomjas, kegyetlen ösztönből, az ölés tényeért gyilkolták meg, valamint sok más körülmény is azt látszik megerősíteni, hogy a szepti-i cigányok monstré-bűnpörében több halálos ítélet fog elhangzani. Enyhítő körülmények nem találhatók a fővádlottaknál, minden bűncselekményüknél csak súlyosbító körülmények jöhetnek tekintetbe.

SPORT

O Bajnoki döntő footballmérkőzés. A központ rendelete folytán a Gloria-CFR—AAC Jiul bajnoki döntőmérkőzés vasárnap, június 24-én délután 6 órakor lesz a Gloria-CFR-pályán. Az egyesületek még tréning-footballmérkőzést sem tarthatnak ezen a napon.

O A Hellas kerületi tenniszversenye. Ma folytatódott a Hellas kerületi tenniszversenye, amelynek eredményei a következők: Férfi egyes I. o. Farkas—Botis = 8:6, 7:5. Bánhid—Bohus = 6:2, 6:3. Farkas—Oancea = 6:1, 6:1. Női egyes I. o. Czettelné—Kabdebó = 6:4, 6:2. Weininger L.—Kutsera = 6:1, 6:0. Vegyes páros Fülöppné—dr. Szwacsek — Aszlán—Bohus = 5:7, 6:4, 6:3. Dr. Farkas—Schulné — Groszmann—Goth = 6:3, 3:6, 6:4. Obetkóné—Bánhid—Gráf—Aranyosi = 6:0, 6:3. Férfi egyes II. o. Klobusitzky—Reich = 6:2, 5:7, 6:3. Vámos—Fenyő = 7:5, 8:6. Wexler—Botis = 6:2, 6:2. Világh—Oancea = 6:2, 2:6, 6:2. Hehs—Filitti = 3:6, 6:4, 6:2. Női egyes II. o. Waldnérné—Brunner = 6:0, 6:0. Paunescu—Löwinger = 6:3, 6:2. Waldnérné—Paunescu = 6:2, 6:4. Groszmann—Holländerné = 8:6, 8:6. Férfi páros báró Bohus—Bánhid—dr. Farkas—Botis = 7:5, 8:6.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

KÖZGAZDASÁG.

Az ország egész kereskedelme egy táborba tömörült.

Létrejött a szerződés a Sfátul és az Erdély-Bánati Kereskedő-Szövetség között.

Pár nap előtt részletesen ismertettük azt a szerződés-tervezetet, amelyet itt Aradon dolgozott ki Kun Richard és Domán Sándor elnöklété alatt az Erdély-Bánati Kereskedő Egyesületek elnöksége által kiküldött bizottság, megállapítván ebben azokat a módosításokat, amelyek szerint a regát és a csatolt részek két önálló és önállóan továbbra is megmaradó két nagy szövetsége országos érdekű kérdésekben egy közös vezérő bizottság alatt együtt fog működni.

A Sfátul most tartotta meg Bucurestiben a közgyűlését és az ismert szerződés-tervezetet magáévá tette. Az Erdély-Bánati Szövetség július közepén Oradeán (Nagyváradon) tartja meg közgyűlését és ott hivatalosan bejelenti a megállapodást, egyben pedig gondoskodás tör-

ténik a vezérő bizottsági tagok megválasztásáról. A vezérő bizottságnak erdélyi elnöke minden bizonnyal Kun Richard lesz, a farsadhatatlan timisoarai (temesvári) elnök, egyik tagja az aradi Kereskedelmi Testület elismert munkásságú elnöke, Domán Sándor, tagja lesz Fried János dr., aki a szövetség ügyeit, mint központi főtitkár vezeti osztatlan elismerés mellett s ezeken kívül az erdélyi és bánati centrumok mindegyikéből a legaktívabb kereskedők kiválasztottjai.

A július közepén összeülő szövetségi közgyűlést országos érdeklődés várja és kiinduló pontja lesz a kereskedelem érdekében egyesült erővel meginduló heves, országos mozgalmaknak. A közgyűlésre Aradról is nagy számmal fognak felvonulni a kereskedők.

Oriási kartell a puhafapiacon.

Ofa, Foresta, Nasici, Lomási, Grödelék is tagjai a kartellnek.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A fapiacon nagyjelentőségű alakulat jött létre az elmúlt napokban. Nevezetesen megalakult a jugoszláv és román puhafatermelő cégek kartellszervezete, amely Adria-Duna-kartell cég alatt fog működni és amelynek székhelye Bécsben lesz. Ez az új alakulat a román és jugoszláv puhafatermelés tengerentúli exportját fogja bizonyos egységes szabályelvek szerint szabályozni. Mindenekelőtt irányárakat állapítanak meg, azután egyforma méreteket és minőségeket fognak megállapítani és így egységes minőségű árut fognak ezentúl a puhafacxportörök tengerentúltra kivinni. Ilyen módon a fogyasztókat nem éri majd meglepetés, de jól járnak a termelők, akik között ugyan továbbra is fennáll majd a szabadverseny, de akik most már mégis csökkentett rizikóval és termelési költséggel fognak dolgozni s így üzemiük a jövőben sokkal rentábilisabb lesz. A fapiarban évtizedek óta nem volt ilyen nagy kartellszervezet és ehhez csupán az Acondo-kartell hasonlítható, ez azonban 2—3 év alatt meg szűnt működni. Román részről a 14 legnagyobb puhafatermelő cég csatlakozott a kartellhez, köztük az Ofa, a Foresta, a Lomási, a Bucovina, a Moldova, Carpathia, Grassl és Schenk, a Nasici, a Grödel-cég stb. A jugoszláv vállalatok közül a következő puhafatermelők tagjai az új szervezetnek: Boszniai Fatermelő és Gőzfűrésztelep Rt., Nasici Taningyár, Fazemeri Részvénytársaság, a Krivaja, az Eisler és Ortlieb, az Ugar, Jela, a Varda és mások. A csehszlovák puhafatermelők nem léptek be ebbe a kartellba, ami teljességgel érthető, mert hiszen a csehszlovák vállalatok egész másféle exportálnak és így nincs okuk a jugoszláv tengerentúli exportüzlet lebonyolítására megalkult kartellhez csatlakozni.

Zürichben 3.17.50, Párisban 15.50 a lej

Helyi valutaárak. (Június hó 22.)
Külföldiek: Berlin 39.27, Newyork 167, London 801.50, Páris 6.46.50, Milánó 8.65, Prága 4.87, Budapest 28.66, Zágráb 2.89.25, Bécs 23.10, Zürich 31.65. — Árú: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.60, olasz líra 8.80, cseh korona 4.85, pengő 28.80, dinár 2.85, osztrák schilling 23.25, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.50, angol font 790, francia frank 6.40, olasz líra 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 30.50. — Irányzat: szilárd.

Zürichi tőzsdényítés. (Június hó 22.)
Berlin 123.97.50, Amsterdam 209.22.50, Newyork 518.70, London 25.30.75, Páris 20.38, Milánó 27.25.50, Prága 15.37, Budapest 90.45.50, Belgrád 9.13.20, Bucuresti 3.17.50, Varsó 38.17.50, Bécs 73.02.50.

Zürichi tőzsdézárás. (Június hó 22.)
Berlin 123.95, Amsterdam 209.17.50, Newyork 518.70, London 25.30.12.50, Páris 20.37.50, Milánó 27.27, Prága 15.37, Budapest 90.45.50, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.17.50, Varsó

58.17.50, Bécs 73.02.50.

Bucuresti-i tőzsdézárás. (Június hó 22.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.10, London 797, Newyork 163.25, Milánó 8.61, Zürich 31.55, Prága 4.84, Bécs 23, Budapest 28.50, Varsó — Valuták: Napoleon 634, márká 39.40, leva 1.17, török líra 0.84, angol font 794, francia frank 6.40, svájci frank 31.25, olasz líra 8.59, drachma 2.10, dinár 2.88, dollár 162, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.20, pengő 28.60, cseh korona 4.89.

— Piaci árak. A mai hetipiac árai a következők voltak: burgonya 5—7 lej, hagyma 16 lej, tehénturó 18 lej, juhturó 48 lej, vaj 100—120 lej, zöldbab 28 lej, cseresznye 10—16 lej, körte 16 lej kilogrammonként, tojás 2 lej darabja, bab 10 lej, tej 7—9 lej, tejjel 40 lej literje, zöldség 2—4 lej csomója, fejes káposzta 4—10 lej, saláta 50 bani fejenként. A baromfi-piac árai: sovány liba 80—160 lej, sovány kacska 80—120 lej, tyúk 90—100 lej, csirke 40—90 lej párja, kövér liba 150—200 lej, kövér kacska 90—140 lej darabja. Az állatvásár árai: marha 14—19 lej, borjú 30—33 lej, bárány 17 lej, sertés 29—34 lej kilogrammonként. A gabonapiac árai: buza 980—1000 lej, kukorica 760—780 lej, árpa 780—800 lej, zab 850—860 lej métermázsanként.

— Hirdetmény. Az érdekelt étterem-, kávéház-, korcsma- és bodegatulajdonosok tudomására hozzuk, hogy a rendőrprefektúra 1928. május 25-én 11.921. szám alatt kiadott rendeletének 3. szakasza ekként módosul: „3. szakasz. A jelen rendelet rendelkezései ellen elkövetett kihágások megállapítása a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény 25. szakaszában és ezen törvény életbeléptetési rendeletének 32. szakaszában meghatározott szervek hatáskörébe esik és ugyanezek jogosultak a vonatkozó szankció alkalmazására”. Filotti, rendőrprefektus.

— A Banca Romaneasca házavatása. Vasárnap, június 24-én foglalja el hivatalosan az aradi Banca Romaneasca a Bohus-palotában berendezett új helyiségeit. A beiktatási ünnepséget vasárnap délelőtt 11 órakor rendezik a Bohus-palotában és erre az alkalomra meghívták az egyes aradi bankok reprezentánsait, valamint a hatóságok fejeit.

Mozi.

Tamás bátya kunyhója.

(Sajtóbemutató az Apollóban.)

Csupa reális hangulatfestés s a szomorúság és a vidámság széles skáláján ügyesen futkázózik a rendező emberi meglátása. Nem tömörít, csak jeleneteket rögzít, amelyek nem fontos, hogy láncszemek legyenek a cselekményben, csak rátapintsanak a közönség hangulat-idegeire. A regény: Beecher Stowe örökértékű munkája a film mozzanatszerű felvázolásában nem veszített epikai jelentőségéből, sőt: nyert. Egy csomó eleven, megélt dusan alkalmas leírásban szintelen jelenetet, amelyek talán a derekát is képezik a filmnek. Szép és stilszerű a rabszolgaharc levetítése, az anyai fájdalom örök rabszódájának felcsuklása, a néger gyermek komikus premier-olajba hozása. Margarete Fischer

(Eliza), James B. Lowe (Tamás), Artur Carrew (Georg), Georg Siegmann (Leglee) közül különösen a féltelmes, művészi erejű Siegmann alakja kiváltképp érték (művészileg), a többiek az alkalmazkodó s hibátlan játék szintjén hozzák közénkbe az egytől-egyig hálás figurákat. (s—6.)

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

ÓVAS.

Mután feleségem, Jávör Istvánné szül. Luda Irén a mai napon elhagyott; érte ezen-tul semminemű adosság kifizetését nem vállalom. Jávör István váltóór Bocsig állomás.

ÉRTESÍTÉS!

A „BANCA ROMANEASCA“

aradi fiókja

hivatalos helyiségeit áthelyezi és működését

ez év június hó 25., hétfőtől

kezdődőleg saját (volt Bohus) palotájában, a volt Aradi Ipar- és Népbank helyiségeiben 3385

Strada General Berthelot No 4.,
Strada Româoului No 1—3. és
Strada Dosoftei No 1. folytatja.

BANCA ROMÂNEASCA.

Figyelem!

Figyelem!

„Record“

hentes- és kolbászárú-gyár.

Üzlet:

Bul. Reg. Ferdinand No. 23.

(Volt Zurek-féle üzlet.)



BIZTOS HATASU PERMETEZO ZEP LITA
HARMAT ES GYOMOLODENEZ ELLEN
FOKOZZA A BORDOL-LE HATAST
MINDEN 100 LITER BORDOL-LERE
EEL KILOGR. SULFAROL
CHINDIN

Kapható: Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad. Sindicatul Viticol Temes-Torontál, Arad. Kaiser János, Páncota. Wittenberger Mór, Covasint. Schneeberger Mihály, Ghioroc. Morschl Hans, Aradul-nou. Primária, Teremie-Mare. Prospektustingyen küld: Falclevici J. Timişoara, I. Bulev. Regele Ferdinand 8. 3155

Vasárnap, 7. évi június hó 24-én reggel 9 órakor nyílik meg a Kulturpalotában az Őfenege Elena anyakirányító védnöksége alatt álló

Háztartási Ipariskola kiállítása.

A legszebb háztartási kézimunkák láthatók és vásárolhatók olcsó áron. A kiállítás f. hó 27-ig tart. Megtekinthető mindennap délelőtt 8-12-ig és d. n. 3-7-ig. — Belépés díjtalan.

3421

Az Igazgatóság.

Arad legegészségesebb ort. kóserétterme a Fehér Kereszt szálloda báltermében. Kifűző és elsőrendű ételek. Pontos kiszolgálás. Jutányos árak. Olcsó abonama. Esküvők, bankettek stb. rendezésére, a legalkalmasabb és legolcsóbb hely.

Szíves pártfogást kér:

3426

Neuländer Jakab.

Rádiókészülékek ingyen!

Német kereskedelmi cég szétküldi Romániában reklám és továbbajánlás céljából nagyobb mennyiségű elsőosztályú rádiófelvevő készülékeit egészen a négylámpás készülékig a azt az érdeklődőknek tulajdonába adja.

Ez nem jár semmiféle kötelezettséggel. Az átvevő csak a csekély költséget (azétküldésért, csomagolásért stb.) viseli.

Érdeklődők kéretnek pontos és olvasható címüket levelezőlapra alulírott céghez beküldeni:

3400

Radioverand E. Gräb & C. Rottloff Mth. X.

BERLIN N 4, Gartenstr. 100.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszleveggyel ellátott kérdésekkel fordulhatunk. Ajánlatok, illés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

ÜGYES vasszakmabeli segéd azonnali alkalmazást talál Pollák Testvérek cégnél, Caransebes. 3405

NŐI fodsászegéd kerestetik, lehet nő is, csakis elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezők lesznek figyelembe véve. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3431

LAKÁS.

KÉT egymásba nyíló, különbejáratu uccai butorozott szoba bélyárosban azonnali kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3435

A főtéren

két udvari azobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnali kiadó.

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

VÉTELESELADÁS.

SZEIFERT-féle fordítható billiárd-asztal eladó. Érdeklődni lehet Aradon a Metropolit kávéházban.

SZIKVIZGYÁRAT üzemén kívül levőt megvételre keresek. Ajánlatokat árral az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3399

MEISSENI KANDALÓ kézi festéssel, pianino, Bösendorfer zongora, Biedermeyer szalon, antik intarziás női íróasztal, vitrin, antik comodók, szekrények, ágyak, asztalok, székek, lámpák, ebédők, hálók, uriszoba, szalónok, antik órák, szőnyegek, szőnial majolikák, dísz tárgyak, porszívó gép, selvem török terítő, etaszerek, tükrök, kristály csillárok, képrámák, hintaszék, antik asztal-neműk, poharak, Schunda-féle cimbalom, börgarnitúra, Jókai összes művei stb. eladók. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

EBÉDLŐASZTAL, tükör, kredenc márvánnyal eladó. Érdeklődni Doszpod, Regele Ferdinand 28. 3434

ELKÖLTÖZÉS miatt, pinceberendezés és különböző butorok eladók. Oxigényvár, Calea Vlaicu. Értekezhetni lehet Str. Calugareni (Sórház-ucca) 2. 3401

VALÓDI perzsaszőnyegek, nagyobb-kisebb eladó. Cím Anich Lajos-u. 13. sz. I. emelet. 3414

ANTIK ÉS MODERN butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcelánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

OKTATÁS.

MAGYAR helyesírást tanítok. Kurzus 3 hónap. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3270

Columbia, Decca st. gramofonok,

a legjobb lemezek a legolcsóbb árban

Veres Lászlónál volt Boros Bent-tér 47. (Fekete-bány"-nyal szemben) kaphatók.

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Iancu Címre ügyelni! (Szabdság-tér) 10. szám.

MUZSAY JÓZSEF

Arad, színházszal szemben

Nyári árjegyzéke:

Mosóöltöny ...	Lei 1300	Mosónadrág 1a ...	Lei 430
Covercoat vászonöltöny	" 1480	Gummikabát ...	" 840
Divatöltöny lenvászon	" 1650	Fregoll-kabát ...	" 2100
Kifűző mosóöltöny divatszínűben	" 1950	Gyermek-oostum ...	" 400
Tennisz-nadrág ...	" 680	Trench-coats 1a ...	" 2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.

Pasteurizált tej lezárt üvegben ARADI TEJCSAR- és poharaként az NOK ÜZLETEIBEN

INGATLAN.

ALKALMI HÁZELADÁS. Belváros közepén emeletes ház fele olcsón és sürgösen eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3430

STRADA Mocioni (volt. Orczy-ucca) 5 lakásos földszintes ház értékes nagy telekkel eladó. Felvilágosítást nyújt dr. Gabos Jenő ügyvéd, Arad, Bohus-palota. 3370

KÜLÖNFÉLEK.

FEHER gyermekbát elvesztett Szabadság-téről a korzón végig vezető úton. Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Dr. Radó nőorvos, Calea Banatului 2. 3433

Bankkölcsönöket

aradi házakra és környékbeli földbirtokokra — pengőben 12%-os kamattal vagy lejben legolcsóbban — azonnali folyósítatott

HAASZ ALBERT iroda Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 12. szám.

Veszek! Kölcsönzők! Becsérélek!

Bicikliket, gramofont, lemezt, motorkerékpárt, villanygót. MOTORCA, Arad, volt Asztalos Sándor-ucca 12. — Többi tárgyat és porcelán tárgyak egyszerű ragasztása, külön ragasztó is kapható. SCHWARZ üveges, Calea Banatului 12. 3282

Mérlegképes könyvelőt

tökéletes román, magyar és német nyelvtudással 3425

keres erdélyi gyár.

Ajánlatok „Román állampolgár” jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek.

Primăria Municipiului Arad, Nr. 13.732—1928.

PUBLICAȚIUNE.

Anulându-se licitațiunea din 12 Iunie crt. se aduce la cunoștință generală că, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparare, reconstruire și întreținere a trotuarului de asfalt, în ziua de 16. August 1928. se va ține o nouă licitație publică cu oferte închise și sigilate, în biroul Serviciului economic (etai, Camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de serviciu.

Arad, la 20. Iunie 1928.

3422

Serviciul economic.

România Judecătoria rur. Halmagiu. Nr. G. 1947—1927.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delegat judiciar, prin aceasta publică cumcă în baza deciziei Nr. C. 2402—1925. a Judecătoriei rur. Halmagiu, în favorul reclamantului Succ. Fridman Samuel, pentru încasarea capitalului de 1045 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 27. Iunie 1928. oara 5 d. m. la fața locului în comuna Halmagiu unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume: două clăii de fân, circa 13 care în valoare de 3000 lei.

Halmagiu, la 26. Mai 1928.

I. Dăju,

3420

delegat judiciar.